

Pirkko-Liisa Järvinen

**SÄHKÖISEN 2019
TULOREKISTERIN
MUUTOKSET
TILITOIMISTON
PALKANLASKENTAPALVELUISSA**

Opinnäytetyö
Liiketalouden koulutusohjelma

2019

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tekijä/Tekijät	Tutkinto	Aika
Pirkko-Liisa Järvinen	Tradenomi (AMK)	Huhtikuu 2019
Opinnäytetyön nimi		42 sivua 5 liitesivua
Sähköisen 2019 tulorekisterin muutokset tilitoimiston palkanlaskentapalveluissa		
Toimeksiantaja		
Accountor Palkat Helsinki Oy		
Ohjaaja		
Anna-Mari Rossi		
<p>Opinnäytetyö käsittelee tulorekisterilain tuomia muutoksia palkkatietoilmoituksen osalta ja sen tuomasta uusista työvaiheista toimeksiantajani palkanlaskentapalveluissa. Tutkimuksella on tarkoitus tuoda esille uuden työvaiheen kulku ja siihen menevä aika. Tutkimuksen myötä saadaan työkaluja työn kehittämiseen tulorekisterin tuomien uusien työvaiheiden sujuvaan toimintaan sekä tuotua esiin mahdollisesti koulutus tarvetta palkka-ammattilaisille tulorekisteriin liittyen.</p> <p>Tässä opinnäytetyössä teoreettinen viitekehys muodostuu kahdesta teoria-aihe kokonaisuudesta; KATRE ja palkanlaskennan viranomaisilmoitukset. Opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä käytettiin kvalitatiivista ja kvantitatiivista menetelmiä. Määrällisellä tutkimusmenetelmässä käytettiin Webropol-lomakekyselyä ja laadullisessa tutkimusmenetelmässä teemahaastattelua.</p> <p>Tutkimuksen perusteella uusi tulorekisterilaki on otettu vastaan haastavana ja aikaa vievänä. Tulotietojen ilmoitus vie palkanlaskentaprosessina paljon enemmän aikaa kuin aiemmin ja se on tuonut ylimääräisiä töitä mm. lisääntyneinä raporttien ajamisena ja teknisten virheiden vuoksi, ainakin näin tulorekisteri aikakauden alussa. Aikaisemmin kuukausittain tehtävän ilmoitus, joka piti sisällään maksujen yhdistämisen mahdollisuuden, on ollut kevyempi prosessi. Tulorekisterilain aikana vastaavasti vuodenvaihdetyöt tulevat olemaan kevyempiä, kun tarvittavat tiedot on lähetetty viranomaisille pitkin vuotta. Tutkimuksessa nousi esiin lisäkoulutustarve palkkatieto- ja erillisilmoitusten virhetilanteiden kohdalla sekä työprosessin sekavuus. Tutkimustuloksen perusteella lisäkoulutusta tarvitaan ja selkeä työvaiheohjeistusta palkka-ammattilaisille. Näillä toimilla saadaan vähennettyä työajan kulumista sekä saadaan varmemman tuntuista otetta palkka-ammattilaisen viranomaisilmoitus-työvaiheeseen. Tutkimuksessa nousi esille myös tarve saada esimiehille tarkastelutyökaluja valvontaan, että kaikki viranomaisilmoitukset on toimitettu.</p>		
Asiasanat		
tulorekisteri, tilitoimisto, sähköinen, viranomaisilmoitus, opinnäytetyö, raportointi, palkanlaskenta		

Author (authors)	Degree	Time
Pirkko-Liisa Järvinen	Bachelor of Business Administration	April 2019
Thesis title		42 pages
Changes in electronic database 2019 Incomes register and their impacts on payroll computation services.		5 pages of appendices
Commissioned by		
Accountor Palkat Helsinki Oy		
Supervisor		
Anna-Mari Rossi		
Abstract		
Abstract		
<p>This thesis examined the changes the Income registration law brought about in terms of earnings payment reports and what new stages the law caused in the commissioning company's payroll computation services. The purpose of the thesis was to examine the new stages of work and the time these will take. The object was to provide tools for developing work caused by the Income register changes and to develop a customer-specific control model for earnings payment reports. In addition, the study examined the need for further training for payroll workers about income registers.</p>		
<p>The theoretical framework of the thesis consists of the following theories: Income register (KATRE) and governmental notifications related to payroll. Both qualitative and quantitative methods were used in the thesis as research methods. The quantitative survey was carried out as a Webropol survey, and the qualitative research method used was a theme interview.</p>		
<p>The research indicated that the income register act has been challenging and time-consuming. Reporting is now more time-consuming than before, as it has caused extra work. The extra work consists of new reports and is sometimes caused by technical errors, especially at the beginning when the Income register law entered into force. Previously, making the monthly statement was a lighter process, because it included the option of combining payments. With the introduction of the current Income register, the end of the year periods will be lighter, because all necessary information will be sent to the government throughout the year. The research indicated that there is a clear need for further training on what to do in error situations related to payroll data and social security payment notifications. Based on the results of the research, further training is needed as well as instruction about the work stages. This will reduce the amount of time spent on working and create a more secure grip on making payment announcements. The study also highlights the need to have a review tool for supervisors to monitor notifications.</p>		
Keywords		
Income register, payroll data, government announcement, reporting, payroll computation		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	KANSALLINEN TULOREKISTERI.....	7
2.1	Ennakonpidätys ja verotilitykset.....	7
2.2	Tulorekisterilaki.....	8
2.3	KATRE eli kansallinen tulorekisteri.....	10
2.4	Tulorekisterin käyttöönoton aikataulu.....	11
2.5	Viranomaisilmoitukset.....	13
3	TYÖNANTAJA ILMOITUKSET.....	15
3.1	Ilmoitukset ennen KATRE:a.....	15
3.2	Vuosi-ilmoitukset.....	17
4	TOIMEKSIANTAJAN ESITTELY JA PALKANLASKENNAN TYÖVAIHEET.....	19
4.1	Accountor ja KATRE.....	19
4.2	Palkanlaskentavaiheet ja tulorekisterin vaikutus.....	20
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	22
5.1	Tutkimusmenetelmä.....	22
5.2	Aineiston kerääminen.....	24
5.3	Analysointi.....	28
6	TULOKSET.....	30
7	JOHTOPÄÄTÖKSET.....	35
7.1	Tulosten johtopäätökset ja kehittäminen.....	35
7.2	Luotettavuuden arviointi.....	38
8	PÄÄTÄNTÖ.....	40
	LÄHTEET.....	42
	LIITTEET	

Liite 1. Haastattelukysymykset

Liite 2. Webropol-kysymykset

Liite 3. Saatekirje Webrpol kyselyyn

Liite 4. Prosessikuvat viranomaisilmoituksista ja palkanlaskennasta

Liite 5. Palkanlaskennan työvaiheet -konsepti

1 JOHDANTO

Kansallinen tulorekisteri otettiin Suomessa käyttöön 2019 vuoden alusta. Tulorekisteri toi uudenlaisen palkkatulotietojen ilmoituskäytännön työnantajille. Eri viranomaiset saavat tulo- ja verotiedot keskitetysti yhdestä tulorekisteristä. Ensimmäiseen vaiheeseen mukaan tulevat portaittain veroviranomaiset, Työeläkelaitokset ja Eläketurvakeskus, seuraavaksi mukaan tulevat Kansaneläkelaitos sekä Työttömyysvakuutusrahasto.

Tulorekisteri aiheesta on tehty muutama opinnäytetyö. Kajaanin ammattikorkeakoulussa, Kansallisen tulorekisterin (KATRE) vaikutusta palkanlaskennan prosesseihin Monetra Oy:ssä -opinnäytetyö (2017) ja Turun ammattikorkeakoulussa, Kansallinen tulorekisteri ja sen tuomat muutokset palkanlaskentaan -opinnäytetyö (2018). Edellä mainituissa teoksissa on tulorekisteriaiheita käsitelty ajalta ennen tulorekisterin tuloa.

Toimeksiantajana opinnäytetyössäni toimii Accountor Palkat Helsinki Oy, joka on talous-, henkilöstöhallinnon- ja asiakkuushallintapalveluja tarjoava konserni. Tässä opinnäytetyössä tavoitteena on kartoittaa tulorekisterilain tuomat muutokset tilitoimistopalveluiden palkanlaskentapalveluissa tulorekisterilain voimaan tuloa ja näin saada toimeksiantajalle tulorekisterilain mukainen työvaihekuvaus palkanlaskentatyöstä. Tarkoitus on myös selvittää uuden tulorekisterilain tuomien muutoksien ajallinen vaikutus palkanlaskennan työhön. Opinnäytetyön tutkimusongelmana on ”Miten tulorekisteri vaikutti palkanlaskentatyöhön?” alaongelmana on ”Vaikuttiko tulorekisterin uudet ilmoitustavat palkanlaskennan työaikaan”.

Opinnäytetyön viitekehys muodostuu kahdesta teoria aihekokonaisuudesta: Luvussa kaksi käsitellään tulorekisterilain eli KATRE:n taustoja ja KATRE:a. Luvussa kolme esitetään palkanlaskennan työssä tehtäviä viranomaisilmoituksia. Tutkimusongelmaa selvitetään määrällisellä tutkimusmenetelmällä eli kvantitatiivisella tutkimuksella ja laadullisella tutkimuksella eli kvalitatiivisesti.

Määrällisessä tutkimuksella kysely tapahtui Webropol-kyselylomakkeella. Lomakekysely lähetettiin kahdelle palkanlaskentatiimille, yhteensä 17 henkilölle. Laadullinen tutkimus tehtiin teemahaastatteluna kahdelle esimiehelle.

2 KANSALLINEN TULOREKISTERI

Tässä luvussa käsitellään Kansallista tulorekisteriä, jota kutsutaan lyhenne-tyllä nimellä KATRE. KATRE on kansallinen sähköinen tulorekisteri, joka sisältää yksilötason kattavat palkka-, eläke- ja etuustiedot. Tässä luvussa on esitelyssä tulorekisterilaki, viranomaisen vaatimat työnantajan ilmoitukset eri viranomaistahoille ja niiden toimitusperiaatteet. Tässä luvussa tuodaan esiin myös uutta tulorekisterilakia aiempi menettelytapa maksajan tehtävistä viranomaisilmoituksissa.

2.1 Ennakonpidätys ja verotilitykset

Verohallinnon tehtävä on verotuksen toiminta, kantaa verot ja maksut, verovalvonta, verojen perintä ja tilitys, sekä verosaajien oikeusvalvonta. Verohallinto toimii Valtiovarainministerin alaisuudessa. Palkan tai muun suoritukseen perustuvan palkkion maksajalla on velvollisuus tehdä suorituksesta ennakonpidätys, joka on tilitettävä, sekä ilmoitettava verottajalle. (Äimä 2017, 322.)

Tulorekisterilaki velvoittaa ansiotuloista suorittamaan veron valtiolle, kunnalle ja seurakunnalle, sekä ilmoittamaan ja maksamaan työntekijän päiväraha- ja sairausvakuutusmaksut. Palkat/palkkiot ovat pääasiassa ansiotuloja (Ossa 2016, 128).

Oma-aloitteisten verojen ilmoitus ennen tulorekisterilain voimaan tultua toimitettiin jo sähköisesti. Silloin työnantaja ilmoitti sähköisesti tilitettävät arvonlisäverot, vakuusmaksuverot, eläkkeiden ja etuuksien tiedot. Työnantajan Ilmoitukset voitiin tehdä joko kirjapito-ohjelman kautta, ilmoitin.fi tai Tyvi-operaattorien välityksellä. (Vero 2018.)

Työnantajan toimitettavat ennakonpidätysmaksut, jotka on maksettu eräpäivää aiemmin, kertyy hyvityskorkoa. Vastaavasti työnantajan myöhässä maksetuista ennakonpidätysmaksuista peritään viivästyskorkoa. Viivästyskoron korkoprosentti on edellisen kalenterivuoden loppupuoliskolle vahvistettu korkoprosentti, johon lisätään seisemän prosenttiyksikköä. Hyvityskorkoprosentti on edeltävän kalenterivuoden puolivuotiskautinen viitekorko vähennettynä

kaksi prosenttiyksikköä. Korko tulee olla kuitenkin vähintään 0,5 %. Viivästyskorko ei ole vähennyskelpoista, eikä vastaavasti hyvityskorko ole verotettavaa tuloa. (Salin 2013, 50.)

2.2 Tulorekisterilaki

Kansallinen tulorekisteri, KATRE, on yksi Valtion sähköisten palveluiden perushankkeista, jonka takana on valtiovarainministeri yhdessä Verohallinnon kanssa. Kansallisen tulorekisteri hankkeen yleisohjaus on valtionvarainministerillä. Tulorekisterin käytännön ja tulorekisterin ylläpidon toteuttaa Verohallinto. Järjestelmätoimittajana toimii Digia, joka on suomalainen ohjelmisto- ja palveluyritys. (Tulorekisteri 2019a.)

Suomen Hallituksen antama esitys tulorekisterin käyttöönotosta vuonna 2019 -lainsäädös annettiin 5.10.2017. Laki tulotietojärjestelmästä 53/2015 tuli voimaan 16.1.2018. Laki §25 koskee tietoja, jotka ovat 1.1.2019 jälkeen maksettuja suorituksia. Ennen tulorekisterilain voimaan astumista maksettuja suorituksia, tai takaisinmaksuja koskee suorituksen aikainen säädös (Laki tulotietojärjestelmästä 12.1.2018/53).

Valtiovarainministeri Petteri Orpo kiteytti tulorekisterin tuomat hyödyt Valtiovarainministerin tiedotteessaan (2017) seuraavasti:

Tulorekisteri on tervetullut uudistus, joka helpottaa tavallisten suomalaisten asiointia viranomaisten kanssa. Palkansaaja voi jatkossa seurata ajantasaisesti omia tulotietojaan. Palkka- tai muita todistuksia ei jatkossa tarvitse toimittaa jokaiselle viranomaiselle erikseen. Tulorekisteri keventää myös yritysten hallinnollista taakkaa sekä mahdollistaa sosiaaliturvan uudistamisen, joka tukee palkkatulojen ja sosiaaliturvan parempaa sovittamista yhteen.

Tulorekisterihankkeen kokonaiskustannus on n. 90 miljoonaa euroa ja sen sovimusaika on 15 vuotta. Tulorekisterihankkeen kokonaiskustannuksesta Digia-ohjelmistotuottajan osuus on n. 60 miljoonaa euroa. Tulorekisterihankkeessa oli mukana n. 30 Verohallinnon asiantuntijaa ja n. 40 Digia-ohjelmistoyhtiön henkilöä, sekä konsultteja automaatiotestauksen tuessa. (Korhonen 2017.)

Tulorekisterin ensimmäinen vaihe otettiin käyttöön 1.1.2019. Palkkatiedot ilmoitettiin uuden tulorekisterilain mukaisesti työnantajilta suoraan yhteen keskitettyyn tulorekisteriin sähköisesti. Ensimmäisessä vaiheessa tulorekisterin tietoja ottivat käyttöönsä omien oikeuksien puitteissa Verohallinto, Työeläkelaitokset, Eläketurvakeskus, Kansaneläkelaitos ja Työttömyysvakuutusrahasto. Myöhemmin tietojen käyttäjäryhmä laajenee eläke- ja etuusasioita käsitteleville viranomaisille. (Eläketurvakeskus 2019.)

Vakuutusyhtiö Turvan sivuilla kerrotaan, kuinka tulorekisterin tulo helpottaa yrittäjän arkea, koska tulotiedot annetaan jatkossa yhteen rekisteriin. Maksajan ei tarvitse enää erikseen ilmoittaa samoja tietoja moneen paikkaan. Tulotietoja ilmoitetaan maksetuista palkoista, luontaiseduista, palkkioista, työkorvauksista ja muista ansioista. Myös verovapaat ja veronalaiset korvaukset pitää ilmoittaa tulorekisteriin. (Turva 2018.)

Tulorekisteristä alettiin keskustella jo vuonna 2017, jolloin tuotiin esiin mm. kuinka tulorekisteri tulee helpottamaan yrittäjien arkea, koska ilmoitukset tehdään yhteen paikkaan. Viranomaisten saadessa tarvitsemansa tiedot tulorekisteristä, helpottaa tämä tulonsaajia hakiessaan eri viranomaisilta anottavia etuuksia. Vuoden 2019 alussa tämä ei aivan tältä näytä. Monissa lehtien artikkeleissa ja mielipidekirjoituksissa on tulorekisteriin otettu kantaa, kuinka yrittäjien arki on tehty entistäkin byrokraattisemmaksi. Esimerkkinä mainittakoon Taloussanomissa (2019) kirjoitettu artikkeli ”Yrittäjä-Jarin pinna paloi tulorekisterin edessä: ”Jos tämän taakan lisääminen ei p..le lopu, niin sitten loppuu työnteko”. Edellä mainitussa artikkelissa yrittäjä kertoo tulorekisterin vaikutuksesta yrittäjän arkeen. Hän tuo esiin, kuinka yrittäjille on tullut vuosien aikana aina vain enemmän hallinnollisia tehtäviä, lisää paperinpyöritystä ja myös muita lisäkuluja. Tulorekisterilain myötä työt ovat vain lisääntyneet. Entisajan palkkaennakoiden maksaminen on kirjanpitoimistoa käyttävällä yrittäjälle nykyään kalliimpaa, koska siitä tulee lisäkuluja juuri tulorekisterin vaatiman viiden päivän maksuilmoituksen vuoksi. Ennen pystyi tekemään kaikki palkkailmoitukset kerran kuukaudessa, nyt on tehtävä maksuittain. Samaisessa em. artikkelissa Accountorin toimitusjohtaja Niklas Sonkin (2019) epäileeekin, että nk. förskoteista luopuminen ajaa palkansaajat pikavippifirmojen asiakkaiksi.

2.3 KATRE eli kansallinen tulorekisteri

KATRE on sähköinen tulorekisteritietokanta, joka koskee kaikkia palkanmaksajia ja palkkatietoilmoittajia 1.1.2019 alkaen. KATRE:een eli tulorekisteriin ilmoitetaan maksetut palkat, palkkiot, luontaisedut, työkorvaukset ja muut ansiotulot. Tulorekisteriin kerätään myös palkansaajien saamat verovapaat ja veronalaiset kustannusten korvaukset. Tulorekisterissä annetut tiedot säilytetään seuraavat 10-vuotta tallentamistiedon seuraavan vuoden alusta. (Tulorekisteri 2019b.)

Tulorekisteri toi muutoksen palkka ja muiden ansiotulotietojen ilmoittamiseen, maksatus pysyy samanlaisena kuin aiemminkin. Palkkatietoilmoitus on annettava viiden päivän kuluessa maksupäivästä. (Mattila 2018.)

Tulorekisterissä säilytetään palkkatietoja 10 vuotta ja tietoja voidaan myös korjata niin kauan, kun niitä säilytetään tulorekisterissä. Palkkatiedoissa havaittu virhe tulisi korjata mahdollisimman pian. Mikäli virheen huomaa palkansaaja, tulee hänen ottaa yhteyttä työnantajaansa virheen korjaamiseksi, koska tulorekisterin pitäjällä, eikä Varmalla ole oikeutta korjata virhettä. Tulorekisteriin korjataan tulorekisteriin ilmoitetun aineiston korjaukset, Varma eläkevakuutusyhtiöön ilmoitetaan vuotta 2019 aikaisemman aineiston korjaukset. (Varma 2019.)

Tulorekisteriin ilmoitetaan pakollisia tietoja ja vapaaehtoisia täydentäviä tietoja. Pakollisia tietoja ovat aiemmin viranomaiselle tehdyt vuosi-ilmoituksessa lähetetyt vastaavat tiedot. Pakolliset tiedot ovat paljon suppeammat, kuin vapaaehtoiset tiedot. Vapaaehtoisia täydentäviä tietoja ovat mm. poissaoloja-, organisaatiota-, tai palvelusuhdetta koskevia tietoja. (Accountor 2018.)

Tulorekisteri on tuonut muutoksia eläketietojen käsittelyyn. Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö mm. ilmoittaa internettisivuillaan, etteivät he enää lähetä eläkepyyntöjä Varman asiointipalvelun kautta, koska saavat palkkatiedot suoraan tulorekisteristä. Varmasta muistutetaan työnantajia ilmoittamaan tulorekisteriin työsuhteen päättymispäivän, koska he tarvitsevat sen vanhuuseläkkeen myöntämistä varten. (Varma 2019.)

2.4 Tulorekisterin käyttöönoton aikataulu

Tulorekisterihankkeen käytännön työt alkoivat palkoista, kuvan 1 mukaisesti. Palkkatietoilmoituksen järjestelmäkartoitus tulorekisterin tekniseen toteutukseen alkoi 1.3.2018, josta jo kahden kuukauden päästä siirryttiin sidosryhmättestaukseen. Elokuussa 2018 aloitettiin Katso -palvelussa Katso-valtuuksien roolien rakentaminen ja testaus. Sidoryhmättestauksessa oli mukana monia tiedon tuottajia, eli yrittäjiä ja tilitoimistoja. Lokakuusta - Marraskuuhun korjattiin järjestelmäntuottaja Digialla tulorekisterin palkkatestauksissa esille tulleet virheet ja puutteet, sekä avattiin tulorekisterin puhelinpalvelu. Myös tuotantosopimusten ja käyttäjien valtuutusten tekeminen alkoi marraskuusta 2018. Heti vuoden 1.1.2019 alussa otettiin palkkatietojen ilmoittaminen tulorekisterissä käyttöön (kuva1).

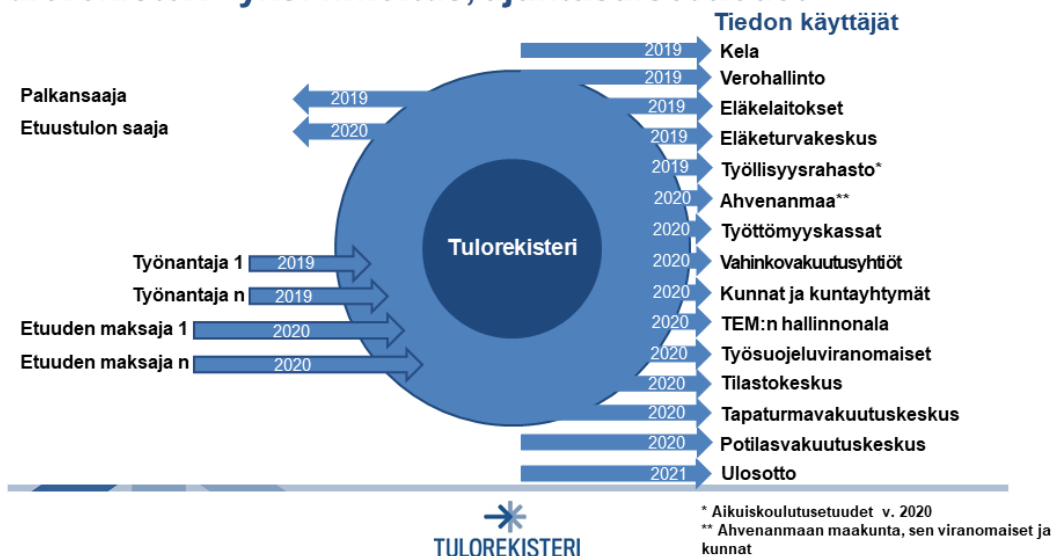
Tulorekisterihankkeen aikatauluja: palkat

Kuva 1. Tulorekisterihankkeen aikatauluja: palkat (Tietoa KATRE-hankkeesta 2019)

Tulorekisteri käynnistetään vaihe vaiheelta, niin että vuonna 2019 on ensin rekisterin tiedon käyttäjänä Verohallinto ja Eläkelaitokset. Myöhemmin vuonna 2019 tulee mukaan Kansaneläkelaitos (Kela), sekä Työllisyysrahasto. Aikuis- koulutusetuuksia käsittelevien viranomaisten on tarkoitus tulla tulorekisterin tietojen käyttäjiksi vuonna 2020. Samana vuonna tietoja voi hakea jo työttömyys-, sairaus- ja äitiyspäiväraha-asioita käsittelevä viranomaisena. Vuonna 2020 Tilastokeskus saa tietonsa tulorekisteristä, Ahvenanmaan maakunta ja sen viranomaiset saavat tarvitsemansa tiedon vuodesta 2020 alkaen ja viimeisempänä viranomaisena tulorekisteritietojen käyttäjäksi tulee joukkoon mukaan Ulosottovirasto vuonna 2021 (kuva 2).

Tulorekisteri - yksi ilmoitus, ajantasaiset tiedot

Kuva 2. Tulorekisteri- yksi ilmoitus, ajantasaiset tiedot (Tietoa tulorekisteristä 2019)

Vuonna 2019, eli ensimmäisen vaiheen tulorekisteritietojen ilmoittaminen tapahtuu sähköisiä kanavia pitkin ja voidaan vielä erityistapauksissa ilmoittaa vanhalla paperi-ilmoituksella. Työnantajille lain vaatiman viiden kalenteripäivän ilmoitusajan ylittäminen on vuonna 2019 sakkovapaata. Sakkovapaus huomioidaan siksi, koska kaikki työnantajat eivät ole vielä pystyneet saattamaan järjestelmiään viranomaisten vaatimalle sähköisen tiedonsiirron tasolle. (Etasku 2019.)

Työnantajalle tulorekisteri tuo aikataulullisia muutoksia, sekä uudenlaisen sähköisen ilmoitusten toimintamallin. Yritysten on laadittava tekniset rajapinnat järjestelmistään tulorekisteriviranomaisten järjestelmään ja kehitettävä ohjelmansa yhteensopiviksi tulorekisteritietojen vaatimiin asetuksiin. Yrittäjät voivat myös ilmoittaa maksunsa esim. palkat.fi viranomaisen ylläpitämän selainohjelman kautta.

Suurimpana muutoksena yrittäjille on tullut aikataulumuutos, koska tulorekisterilaki vaatii ilmoittamaan tulot viiden kalenteripäivän sisällä maksatuksesta. Aiemmin tulotiedot ilmoitettiin kuukausi/vuosi-ilmoituksina ja maksut yhteen summattuna. Nykyisin palkkatulotiedot on ilmoitettava maksupäiväerinä. Edelleen voidaan ilmoittaa kuukausittaisesti, tai vuosittaisesti verovapaat autoedun käyttökustannusten laskennan perusteena olevat kilometrimäärät. Edellisen

vuoden ajetut kilometrit on annettava viimeistään seuraavan tammikuun viidennen päivään mennessä, tämä tarkoittaa vain kilometrimääreitä, ei maksettuja kilometrikorvauksia. Kilometrikorvaukset pitää ilmoittaa samoin kuin muutkin tulot, viiden päivän sisällä suorituksen saajan maksupäivästä.

Tulorekisteri on viranomaisten yhteinen tietokanta, johon kerätään ansio-, eläke- ja etuustiedot. Tietokantaan ei kerää yhtään enempää tietoa, kuin aikaisemmin. Tarkoitus on keskittää työnantajan ilmoitukset yhteen paikkaan ja sähköisen ilmoittamisen myötä myös nopeuttaa eri viranomaisasioiden käsittelyä. Kansalaisten kannalta uudistus poistaa samojen tietojen kuten palkkalaskelmien ja lisäselvityksien toimittamisen moninkertaisuuden. (Tulorekisteri 2019b.)

Tulorekisterin tulo aiheuttaa paljon esityötä, kun kaikki palkkalajit linkitetään jatkossa aina tulolajeihin. Kaikkien palkansaajien henkilötiedot on katsottava läpi ja päivitettävä ajan tasalle mm. ammattitietojen osalta.

Tulolajeja on neljä eri sarjaa:

100-rahapalkka (ilmoitustapa 1)

200-rahapalkka (ilmoitustapa 2)

300-erikseen ilmoitettavat tulolajit esim. luontaisedut ja kustannusten korvaukset

400-tuloista vähennettävät erät, esim. ennakonpidätys ja työntekijämaksut.

Ilmoitustapa 1 tarkoittaa pakollisia tietoja, eli vähimmäistason ilmoitusta, joka ilmoitetaan yhteissummana. Ilmoitustapa 2 tarkoittaa täydentäviä tulolajeja, tuolloin jokainen tulo on eriteltynä omalle tulolajilleen. Tämä on suositeltavampi tapa, koska silloin myös muut viranomaiset saavat tarvitseman tietonsa. Ilmoitustavat voivat vaihdella eri ilmoitustapojen välillä. (Rauhala 2018.)

2.5 Viranomaisilmoitukset

Työnantajalla on velvollisuus toimittaa maksamistaan ennakonpidätyksenalaisista suorituksistaan ennakonpidätys ja suorittaa siitä viranomaisilmoitukset ja työnantajan maksut Verohallinnolle viranomaisen ilmoittamissa aikarajoissa. Työnantaja on velvollinen pitämään palkkakirjanpitoa ja säilyttämään niitä kymmenen vuotta tilikauden päättymisestä. (Ossa 2016, 362-366.)

Työnantaja tarvitsee ennakonpidätyksen suorittamiseen verovelvolliselta verotustiedot eli verokortin. Vuoden 2014 jälkeen työnantaja on voinut hakea myös sähköisesti suorasiirtotiedostona verotiedot henkilöstöstään verottajalta. (Äimä 2017, 322.)

Ansiotulosta työnantajan on ilmoitettava viranomaisille ennakonpidätykset, työnantajan sosiaaliturvamaksut (nykyisin vain sairausvakuutusmaksut), työnantajan eläkevakuutusmaksut (TyEL), työttömyysvakuutusmaksut (TVR), työnantajan tapaturmavakuutusmaksut, työnantajan ryhmähenkivakuutusmaksut sekä Työttömyysvakuutusrahastolle omavastuumaksut. Palkanmaksusta seuraavan viiden kalenteripäivän sisällä on tehtävä palkkatietoilmoitus tulorekisteriin, josta Verohallinto, Eläkevakuutuslaitos ja Työttömyysrahasto saavat omat tietonsa. (Työnantajan velvollisuudet 2018.)

Vuosi-ilmoitukset jäävät tulorekisterin myötä pääsääntöisesti pois palkka- ja muista ansiotuloista ja keskittyvät ilmoitettavaksi vain yhteen viranomaisrekisteriin. Tulorekisteristä tiedot välittyvät eri käyttäjille. Palkkatiedot, joista samalla ilmenee vero, sotu ym. viranomaismaksujen tiedot, ilmoitetaan maksetuista palkoista työntekijäkohtaisesti viiden päivän sisällä maksupäivästä. (Vero 2019.)

Palkkatietojen monikertainen ilmoittaminen poistuu. Verohallinnolle ilmoitettavat vuosi-ilmoitukset Työeläkelaitoksen työttömyysvakuutusrahaston ja työtaturmavakuuttajatietojen kohdalta poistuivat tulorekisterinlain voimaan astuessa. Ilmoittamisen sähköistäminen antaa mahdollisuuden reaaliaikaiseen palkkatietojen kulkuun ja näin mahdollistaa tiedon käsittelyn automatisoinnin. Manuaalisen työn määrä tulee vähentymään sitä mukaa, kun yrittäjien palkkatietojärjestelmät saadaan sähköisesti liitettyä tulorekisteriin. (Yrittäjät 2019.)

Tulorekisteristä saa tiedot vain ne käyttäjät, joilla on oikeus lain nojalla ne saada. Tulorekisterin yhtenä tärkeänä tavoitteena on tukea harmaan talouden torjuntaa. Tulorekisteriin ei kerätä uusia tietoja, vaan kaikki jo aiemmin kerätyt tiedot kootaan yhteen paikkaan, josta se tieto, mitä kulloinkin viranomaisen on oikeutettu saamaan, on viranomaisen saatavilla. (TELA 2019.)

Viranomaiselle luovutettavaa tietoa käytetään: Verohallinnon verotusta ja myöhästymismaksun määräämistä varten, eläkkeitä varten, työttömyysvakuutusrahaston työttömyysetuuksia varten, työtapaturma- ja ammattitautilaissa tarkoitetun vakuutus- tai korvausasioita varten. Kansaneläkelaitos tulee hakemaan tulorekisteristä tarvitsemansa tiedon, sekä työttömyyskassa. Tilastokeskus hakee tulorekisteristä tiedot tilastojen laatimista varten ja Ulosottoviranomainen ulosottokaareissa tarkoitettua täytäntöönpanoa varten. Kaikki edellä mainitut saavat, tai tulevat saamaan, tulorekisterin palkkatieto- ja erillisilmoituksen toimitusten kautta tiedot omien asioiden käsittelyä tai tiedon kokoamista varten. (Laki tulotietojenjärjestelmästä 58 § 13.)

3 TYÖNANTAJA ILMOITUKSET

Tässä luvussa tuodaan esiin tulojen viranomaisilmoittelujen käytäntö ennen KATRE:n voimaantuloa, sekä nykyinen tulorekisterilain aikainen työnantajien ilmoituskäytäntö palkanlaskennan työssä. Palkkojen maksun ja ilmoittamisen muuttuminen viiden päivän sisälle on yksi selkeimmistä muutoksista. Ennen 1.1.2019 tehtyjen maksujen ja ilmoitusten tiedot tulee oikaista ja tehdä korjaukset ko. viranomaiselle, kuin ne on tehty ennen tulorekisterilain voimaan tuloa.

3.1 Ilmoitukset ennen KATRE:a

Työnantaja antoi palkkaperusteisia ilmoituksia Verohallinnolle, työeläkeyhtiöille ja -kassoille, tapaturmavakuutusyhtiölle ja työttömyysvakuutusrahastoille. Työnantaja antoi myös vuosi-ilmoituksen Verohallinnolle maksetuista palkoista, työkorvauksista ja muista suorituseriästä. Työnantaja lähetti kuukausittain tehtävän oma-aloitteisten verojen veroilmoituksen veroviranomaiselle. Ilmoitukset lähetettiin joko taloushallinto-ohjelmiston, OmaVero-palvelun, Ilmoitin.fi sivuston tai Tyvi-operaattorin välityksellä. (Itkonen 2017,12.)

Aina kun perustetaan yritys, perustetaan sille myös verohallinnossa verotili. Ensimmäinen kausiveroilmoitus aktivoi perustetun verotilin. Verotilin kautta vähennettiin yritysten ja veroviranomaisten välistä ilmoittelua. Asiakkaille annettiin oma verotiliviite, jota käyttämällä yrittäjä ilmoitti/maksoi kausiverot. Oma-

aloitteisten verojen kautta ilmoitettiin/maksettiin kuukausittain nk. kausiveroilmoitus ja vuosittain ilmoitettavat työnantajalle veloitettut maksut. (Syvänperä 2015, 200-202.)

Aikaisemmin yrittäjä saattoi maksaa työntekijälle palkkaennakkoa esim. suoraan kassasta, joka sitten huomioitiin varsinaisessa palkassa ja tehtiin kuukausittainen valvontailmoitus. Nykyisen tulorekisterilain voimassa ollessa palkkaennakko käsitettä ei ole. Mikäli maksetaan nk. ennakkopalkkaa, se käsitellään palkkana ja siitä on tehtävä viiden päivän kuluessa maksusta palkkatietoilmoitus. (Mikkelin Yrityspalvelut 2018.)

Yritykset kuuluvat pääasiallisemmin kuukausijaksolliseen ilmoitus -menettelyn piiriin, muutamalla poikkeuksella. Yritykset, joilla liikevaihto on vuodessa enintään 50 000 euroa voi hakea lupaa tehdä neljännesvuosi-jaksoittain ilmoitukset. Vielä pienimuotoisemman liikevaihdon piiriin kuuluvat sellaiset yritykset, joilla on enintään 25 000 euron vuotuinen liikevaihto, he voivat ilmoittaa ja maksaa arvonlisäverot kalenterivuosittain, mutta silti ilmoittavat työnantajasuoritukset neljännesvuosittain. (Syvänperä 2015, 203-204.)

Aiemmin työnantajasuorituksia oli:

- Ennakonpidätys
- Sosiaaliturvamaksu
- Lähdevero palkoista
- Työnantajan eläkevakuutus, eli TyEL-ilmoitus sopimuskohtaisesti kuukausittain tai vuosittain *

Em. tiedot ilmoitettiin kausiveroilmoituksella seuraavan kuukauden 12 pv mennessä, mikäli käytti Tyvi-ilmoittelua ja 7 pv mennessä lomakeilmoituksella. Kausiveroilmoituksen myöhästyminen toi sakkoja 15 % vuotuisen korkokannan mukaan, min. 5 eur ja max. 15 000 euroa verolajilta. Myös nollaveroilmoituksesta piti muistaa ilmoittaa aikarajoissa. Maksu tapahtui kausiveroista aina seuraavan kuukauden 12. päivään mennessä. Maksuajankohtiin ei uuden tulorekisterin myötä ole vielä tullut muutoksia, ainoastaan ilmoitusprosessiin. Työnantajan eläkevakuutus, eli TyEL-ilmoitus on kuukausittain sopimuskohtaisesti ilmoitettava seuraavan kuukauden 20. päivään mennessä. (Syvänperä 2015,199-217.)

3.2 Vuosi-ilmoitukset

Työantaja antaa vuosi-ilmoitukset maksetuista palkoista seuraavan vuoden tammikuun aikana. Suorituslajitunnus on tärkeää olla oikein, koska tiedolla erotellaan, onko maksettu palkka pää- vai sivutoimisesta työstä ja minkä vakuutuksen alaisuuteen suorituksen saaja kuuluu. (Kaari ym. 2013, 145.)

Kooste työnantaja vuosittain lähetettävistä ilmoituksista:

- Verohallinnolle vuosi-ilmoitus, verotili-palvelun kautta.
- Työnantajan eläkevakuutus, eli TyEL-ilmoitus sopimuskohtaisesti kuukausittain, tai vuosittain
- Työtapaturvavakuuttajan palkkailmoitus vakuutusyhtiön omien sivujen kautta, tai paperilomakkeella.
- Työttömyysvakuutusrahastolle (TVR) sähköisesti, tai paperilomakkeella.

Aiemmin eri viranomaistahot eivät vaihtaneet tietoja keskenään, jonka vuoksi etuuksien saajan on pitänyt toimittaa palkkatodistuksia yms. selvityksiä hakemuksien liitteiksi eri viranomaisille eri määritteillä ja näin etuuskäsittelyjen prosessi pidentyi ajallisesti ja oli myös haasteellista etuuksien hakijalle. (Holopainen 2009, 289-294.)

Erilaisiin palkkaennakoihin ja matkalaskuihin tuli isoin muutos uuden tulorekisterinlain myötä. Yrittäjä saattoi ennen maksaa nk. palkanlaskennan ohi omia kilometrikorvauksiaan ja päivärahojaan, koska näitä kilometrikorvauksia ja päivärahamaksuja oli tullut satunnaisesti, oli kätevää ilmoittaa ne kerran vuoteen vuosi-ilmoituksella viranomaiselle. Nyt näin ei voi tehdä, vaan nämä pitää ilmoittaa maksupäivästä viiden päivän sisällä tulorekisteriin. (Mikkelin yrityspalvelut 2018.)

Työnantajan ja suoritusten maksajan vuosi-ilmoitus Verohallinnolle tehtiin aiemmin seuraavan vuoden tammikuun viimeiseen päivään mennessä, tätä ilmoitusta ei tehdä enää vuoden 2019 maksuista alkaen. Samoin rajoitetusti verovelvollisen A-alkuiset ilmoitukset Verohallinnolle tehtiin vuotuisesti viimeistään ennen seuraavan vuoden tammikuun loppua, ko. ilmoitusta tarvitse tehdä enää vuoden 2019 maksuista alkaen.

Tulorekisterin palkkatieto- ja erillisilmoituksien virhetilanteet ovat haasteellisia selvittää, kun ei ole selkeitä raportteja, mihin alkuperäinen lähetetty tieto ja tulorekisterissä oleva tieto saataisiin keskenään täsmäytettyä. Tulorekisteristä on hankala löytää virhettä, mikäli esim. palkanmaksu on muuttunut maksettavaksi osapäiväpalkaksi kesken kuukauden, tiedon löytäminen viranomaisen tulorekisterin sivuilta ei ole kovin helppoa. Nämä tilanteet tulevat vastaan juurikin tilitoimiston palveluissa, kun käsitellään todella isojen joukkojen tietoja. Tulorekisterivirheiden korjausohjeet ovat olleet hankalia ymmärtää ja toisinaan toimimattomia. Ei ole selkeästi esillä tietoa, milloin pitää lähetetty ilmoitus korvata ja milloin mitätöidä. (RV 2019.)

Tulorekisterin tuomat virhetilanteet on huomioitu myös muuallakin, kuin vain Accountorilla. Accountor tekee tiivistä yhteistyötä taloushallintoliiton kanssa. Taloushallintoliitto onkin tiedotteessaan lähestynyt asiakkaitaan tulorekisteri ilmoituksiin liittyvissä ongelmissa, jotka ovatkin laajempia, eivätkä välttämättä yksittäisen yrityksen tai tilitoimiston toiminnasta johtuvia. Taloushallintoliitto tekee yhteistyötä Verohallinnon kanssa tulorekisteriin liittyvien ongelmien ratkaisuisissa. (TM 2019.)

Viranomaisilta saatu tieto virheistä on informaatioltaan hyvin suppea, eikä siitä ole saanut selville, mistä virheestä on kyse. Virhetiedotteesta soittaessa viranomaiselle, vastattiin, että heidän lähettämänsä ilmoitus on vain muistutus, ei välttämättä aina vaadi toimenpiteitä asiakkaalta. Asiakkaan saadessa viranomaiselta virhetiedotteen, on niihin pitänyt vähintäänkin tarkistuksen verran reagoida, koska vastaanottaja ei ole voinut olla varma, millaisesta tapauksesta tiedotteessa on kyse. Koska ei ole yksilöity tiedotteessa, on siitä aina pitänyt ottaa myös yhteyttä tiedotteen lähettävään viranomaiseen. Viranomaisen on vastannut yhteydenottoihin hyvin ja heiltä on saanut tarkemmat tiedot virheistä, mutta tämä on prosessina aikaa vievää. Tulorekisterisivuilla on myös hyvä Chat -palvelu, joka on auttanut ja nopeuttanut virheiden selvittämisessä, varsinkin teknisissä ongelmissa. (RV 2019.)

4 TOIMEKSIANTAJAN ESITTELY JA PALKANLASKENNAN TYÖVAIHEET

Toimeksiantajani on Accountor konsernin Accountor Palkat Helsinki Oy yksikkö, talousosaston palkanlaskenta. Accountor on talous ja henkilöstöhallinnon sekä asiakkuudenhallinnan ohjelmistoratkaisuihin ja ulkoistamispalveluihin erikoistunut konserni. Accountorilaisia on n. 2 500 ja pääkonttori sijaitsee Espoossa, toimintoja on yhteensä seitsemässä maassa. Maat ovat Suomen lisäksi on Ruotsi, Norja, Tanska, Hollanti, Venäjä ja Ukraina. Accountorilla on neljä liiketoimintakokonaisuutta: Talous, HR, Liiketoiminta ja ICT. Liikevaihto oli vuonna 2017 230 miljoonaa euroa. (Accountor 2019.)

4.1 Accountor ja KATRE

Accountor tekee yhteistyötä monien talouden yhteistyökumppanien kanssa ja käy keskusteluja talouden ajankohtaisista, sekä tulevaisuuden asioista. Useille yrityksille KATRE toi muutoksia palkanmaksuprosessiin, koska KATRE:ssa ei tunneta enää ennakoon maksettavaa nk. förskotti palkkaa. Ennakoon palkkaa voi maksaa, mutta siitä on tehtävä maksupäivästä viiden kalenteripäivän sisällä palkkatietoilmoitus. Myös palkkojen tulolajit ja vakuutusyhtiöiden vaatimat merkkimääreiden ajantasaistaminen on ollut suuri yhteistyöprosessi asiakkaan ja palkka-ammattilaisen kanssa tulorekisteriin valmistautumisessa.

Jokaisen asiakkaan kanssa on käsitelty palveluprosessia verraten tulorekisterin vaatimaan prosessiin. Accountor on linjannut tulorekisterin vaatimien ilmoituksen vastuun niin, että maksaja ilmoittaa palkkatieto- ja erillisilmoitukset. Mikäli asiakkaalla on usealla palveluntarjoajalla palkanlaskentaa, ilmoituksen tekee jokainen maksaja omista maksuistaan. Tulorekisterin antamissa ohjeistuksissa on, että työnantaja antaa vain yhden erillisilmoituksen. Yhden maksajan ohjeistuksessa tarkoitetaan, että erillisilmoitus tehdään maksajakohtaisesti, toisin sanoen samalta yritykseltä voi tulla maksuja eri palveluntarjoajilta. Tämä prosessinvaihe varsinkin alkuvuodessa oli hyvin sekava ja vaati monta yhteydenottoa viranomaiselle.

Asiakkaita on pyydetty ilmoittamaan ja tarkistamaan oman yrityksensä palkkalajit ja vakuutusnumerot, sekä nimikkeet ajan tasalle. Asiakkaiden kanssa on

myös asiakaspalavereissa verrattu heidän palkkapalveluprosessiaan nykyiseen tulorekisterilain vaatimaan ja Accountorin linjaukseen, sekä kerrottu hinnoittelussa olevasta uudesta nk. KATRE maksusta. Accountorin KATRE-veloituksia on KATRE-kertamaksu per vuosi, sekä KATRE palkkapussilisä per maksu per palkkapussi.

Palkka- ja henkilöstöhallinnon palveluita Accountor tarjoaa yrityksen koosta riippumatta. Palkkapalvelut hoidetaan palkkahallintoon erikoistuneissa tiimeissä. Palkkapalveluilla on 85 eri työehtosopimusta hallinnassa, sekä lisäksi yrityskohtaiset ja paikalliset sopimukset.

4.2 Palkanlaskentavaiheet ja tulorekisterin vaikutus

Toimeksiantajan palkanlaskentaprosessi käsittää asiakaskohtaisesti sähköisen, tai osittain sähköisen palkkaprosessin. Toimeksiantajallani on Helsingin toimipisteessä käytössä Mepco -palkanlaskentaohjelma, tietosuojalakia noudattaen palkanlaskentaan liittyvä materiaali liikkuu joko Extranetin tai SSH kansioden kautta.

Sähköpostikanava on käytössä normaalissa tietojenvaihdossa, jossa ei käsitellä tietosuojalain alaisia asioita, jokaisella asiakkaalla on lisäksi myös omat yhteissähköpostilaatikat. Yhteissähköpostilaatikko helpottaa asiakasta, kun on vain yksi sähköpostiosoite mihin viestittää, tämä helpottaa myös Accountoria, kun sähköposti ei huku kenenkään omaan henkilökohtaiseen postilaatikkoon. Myös puhelin on yksi työväline, jolla ollaan asiakkaan ja palkkayhdyshenkilön kanssa yhteydessä puolin ja toisin.

Toimeksiantajani pääasiallisessa palkanlaskentaprosessissa asiakas toimittaa materiaalin sovittuna ajankohtana Extranettiin, SSH -kansioon, tai asiakkaalta tulee suoraan liittymän kautta ajo Mepco -palkkalaskentaohjelmaan. Tämä toimintamalli on kirjattu asiakkaasta tehtyyn huolenpitomakkeeseen.

Palkka-ammattilainen ottaa materiaalin käsittelyyn, ajaa palkka-ajon, tarkistaa materiaalin ajoon ja laittaa ajosta otetun palkkalistan asiakkaalle hyväksyttäväksi. Asiakas ilmoittaa palkkalistan hyväksytyksi, myös tästä on kirjattu eri vaiheet asiakkaan huolenpitomakkeeseen. Hyväksytyt palkkalistan jälkeen

palkka-ammattilainen ajaa tarvittavat palkka- ja kirjanpitoraportit, sekä toimittaa materiaalin sähköisesti pankkiin.

Nykyisin palkka-ammattilainen tekee palkkatietoilmoituksen tarkastusajot, täsmäytykset, jonka jälkeen toimittaa tiedot sähköisiä kanavia pitkin verottajalle. Myös erillisilmoitukset sosiaalimaksuista, sekä tarvittavat viranomaismaksut palkka-ammattilainen toimittaa oikein ja oikea-aikaisesti sähköisiä kanavia pitkin viranomaisille.

Tulorekisterin myötä tuli palkanlaskentaprosessiin viisi ylimääräistä tarkistusraporttia ajettavaksi palkka-ajon jälkeen, sekä palkkatieto- ja erillisilmoitusten lähetykset. Näiden työvaiheiden kontrolloiminen esimiehillä on vielä mietinnässä. Palkkajärjestelmistä, eikä myöskään viranomaisilta saa tällä hetkellä tilitoimistopalveluihin soveltuvaa tarkistusraporttia. Kaivattaisiin raporttia, millä voisi tehdä ristiin tarkistuksia etsiessä lähetetyistä ilmoituksista virhettä, tuolloin tieto olisi hyvä olla yksilötasolla, sekä lähetyksen yhteissummatasolla. Myös sellaista raporttia kaivataan, josta voisi tarkistaa mistä kaikista yrityksistä on palkkatieto- ja erillisilmoitukset lähetetty. (RV 2019.)

Palkkatietoilmoitus on annettava viiden kalenteripäivän kuluessa siitä, kun suoritus on saajan käytettävissä, toisin sanoen palkkapäivästä. Mikäli viides päivä on lauantai, sunnuntai tai arkipyhä, on palkkatietoilmoitus annettava seuraavana arkipäivänä. Ennakonpidätysmäärä ilmoitetaan palkkatietoilmoituksella, jonka summa pitää täsmätä kuukauden 12. päivänä maksettavaan veroon. Erillisilmoitus on tehtävä kuukausittain, seuraavan kuukauden viidenteen päivään mennessä, jolla ilmoitetaan työnantajan sairausvakuutusmaksujen yhteismäärä.

Raportit tallennetaan Extranetti-, tai SSH kansioon asiakkaan saatavaksi. Kaikki nämä em. hoidetaan asiakkaan kanssa ennalta sovitun vuotuisen aika-
taulun mukaisesti. Extranet- ja SSH kansiot ovat tietosuoja-asetuksen velvoittaman turvallisen tiedon välityskanavia. Asiakkaan tulee tallentaa kuukausittain itselleen palkkamateriaalit kansioista, joista Accountor tyhjentää kuukausia vanhemmat tallennukset. Monelle asiakkaalle tuli yllätyksenä, ettei Extranet ja SSH kansio ole heidän arkistonsa, joka vaati heitä tekemään omia sähköisiä arkistoja.

Ennen KATRE:n voimaantuloa Mepco-palkanlaskentajärjestelmään tehtiin paljon viranomaisten vaatimuksen mukaisia muutoksia. Muutoksilla mahdollistettiin palkkatietojen toimittaminen viranomaisen haluamalla määritteillä. Suurimpia yksittäisiä muutoksia oli palkkalajien ja tulolajien tarkistaminen ja päivittäminen, sekä palkkatieto- ja erillisilmoitusten raporttiajot. Myös iso muutos oli KATRE:a varten tehdyt tarkastusraporttiajopohjat, joilla saatiin automatisoitua tulotietojen ilmoittelu.

KATRE:n tuoma tulotietoilmoitteluvaiheet ja niihin vaadittujen pohjatöiden tekeminen, sekä KATRE:sta aiheutuvien uusien työvaiheiden vaatiman ajan esiin tuominen, on tämän opinnäytetyön tarkoitus.

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tutkimuksen tavoitteena oli kartoittaa tulorekisterin tuomat muutokset tilitoimiston palkanlaskentapalveluiden eri työvaiheissa, myös työajan käytön kannalta katsottuna. Tarkoitus on saada näin koottua työvaihekuvaus ja tuoda samalla esiin mahdolliset aikaa vievät kohdat. Päädyin rajaamaan opinnäytetyön tulorekisterin viranomaisilmoitukseen, koska juuri tämä osio on eniten palkanlaskentapalveluissa muuttunut työvaihe.

5.1 Tutkimusmenetelmä

Tässä opinnäytetyössä tutkimusmenetelmänä on sekä määrällistä, että laadullista tutkimusta. Määrällisellä tutkimuksella tarkoitus on tuoda esiin muutos. Määrällisen tutkimuksen toteutustapa on tässä opinnäytetyössä Webropol-lomakekysely kohderyhmälle, kohderyhmän valitsin toimeksiantajan palkanlaskennan ammattilaisista. Toiseksi menetelmäksi valitsin tutkimukseen määrällisen tutkimusmenetelmän, koska ryhmältä saa paremmin yksittäisiä vastauksia kyselyllä, sekä kysymysten vastausten tilastoiminen on kyselyssä luotettavampaa ja tarkempaa. Yhtenä lomakekyselyyn päätyminen valintaperusteena oli myös palkanlaskennan kiireinen työtahti, joten halusin valita mahdollisimman kevyen prosessin vastaajille. Määrällinen aineisto on kyselyyn vastanneiden vastauksien taulukointia ja mielipiteiden prosentuaalista esittämistä. Tutkimuksessa testataan väittämää, toiko tulorekisterilaki muutosta palkanlaskennan

työhön, sekä miten tulorekisterin muutos on vaikuttanut palkanlaskennan työhön ajallisesti, nopeuttaen vai hidastaen.

Laadulliset ja määrälliset tutkimukset eroavat toisistaan eri lähestymistavoilla itse tutkimukseen. Määrällistä tutkimusta voitaisi kuvata systemaattisena työnä, jonka tutkimuspolku on suoraviivainen vaihe vaiheelta etenevä työ. Määrällisessä tutkimuksessa on looginen päättelysääntö. Laadullisessa tutkimuksessa vastaavasti on johtoajatus, josta päättely lähtee liikkeelle. Laadullisessa tutkimuksessa katsotaan erilaisia tulkintoja, haetaan ymmärrystä tehtävään ja annetaan asioille merkitys. Laadullisessa tutkimuksessa on tärkeää luottamus, koska se on kasvollista, henkilökohtaista kanssakäymistä, kun taas määrällinen tutkimus on tilastollista, kasvotonta tutkimusta. (Pitkäranta. 2014, 12-14.)

Määrällisessä tutkimuksessa tietoa etsitään teoreettisen tutkimuksen perusteella. Kvantitatiivinen tutkimus eli määrällinen tutkimus kuvailee, vertailee ja selittää. Tutkimus on mahdollista tehdä toisenkin kerran. Määrällisen tutkimuksen tulosta voidaan arvioida uudelleen, vaikka vuosien päästä uudella samantyyppisellä tutkimuksella. Määrällinen tutkimus selvittää ominaisuuksia, yhtälöisyyksiä ja eroja. Analyysit perustuvat saatuihin laskemallisiin tuloksiin. (Tutkimusmenetelmät 2019.)

Kvantitatiivista tutkimusta kutsutaan myös tilastolliseksi tutkimukseksi, tämä tulee tutkimuksen tilastotiedettä olevista ominaispiirteistä. Numeraalisen tiedon, epävarmuuden käsittelyn, tulosten yleistettävyyden, sekä riippuvuusanalyysien ja ennustamisen tiedon käsittely aiheista. (Kallio 2003, 63-65.)

Tutkimusaineisto kerätään kvantitatiivisessa tutkimuksessa valmiista rekistereistä, tilastoista kyselylomakkeilla ja havainnoilla. Tutkimusaineiston kohde on usein ihmiset tai kuva- ja tekstiaineisto. Kyselylomake, joka on nk. vakioitu, tarkoittaa sitä, että kaikista kyselyyn osallistujilta kysytään tutkimuksen kysymykset samoin ja saman sisältöisesti. Kyselylomaketutkimuksen kohderyhmä voi vastata anonyymina, joka on etu kyselyyn vastaamiseen, mutta vastaavasti vastausprosentti kyselytutkimuksissa voi jäädä alhaiseksi. Määrällisessä tutkimuksessa voi käyttää myös tilastoja, rekistereitä, tai muiden tutkimuksia. (Vilkka 2015, 60-63.)

Laadullinen tutkimus toteutettiin teemahaastatteluna esimiehille. Haastatte- luissa käytiin tulorekisterin nykytilaa läpi yrityksessä ja haastateltavat vertaili- vat näitä asioita ennen tulorekisterilain aikaa, haastattelut on käyty 25.3.2019. Teemahaastattelun valitsin siksi, että saan kyselystä tehtyihin tilastoihin tar- kastelupainoarvoa ja näin luotettavuuden arviointia kyselytutkimukseen.

Laadullisessa tutkimuksessa eli kvalitatiivisessa tutkimuksessa kuvataan to- dellista elämää. Haastattelija ja haastateltava ovat lähellä toimintaa, jopa saat- taa osallistua itse tutkittavaan toimintaan. Laadullisessa tutkimuksessa tutki- muksen tarkka kuvaus ja tulkintojen perustelut ovat tärkeitä tutkimuksen luot- tettuuteen ja luettavuuteen. Havaintoihin perustuva tutkimusaineiston kerää- miseen auttaa pääseminen luonnolliseen ympäristöön. Havaintomateriaalin keruussa on tärkeää järjestelmällisyys. (Ojasalo 2015, 104-115.)

Laadullisen tutkimuksen voi toteuttaa työelämälähtöisenä tutkimuksena, jolloin se antaa mahdollisuuden huomioida käytännön arvoa. Laadullisessa tutkimuk- sessa tutkitaan ilmiöitä, ihmisten valintojen seuraamuksia. Aineiston keruu laadullisessa tutkimuksessa on hyvä olla monikanavainen, eli on haastatteluja, omia muistiinpanoja, autenttisia asiakirjoja, observointia yms. (Pitkäranta 2014, 80-89.)

Haastatteluja on strukturoituja, puoli strukturoituja ja täysin avoimia haastatte- luja. Tässä opinnäytetyössä on käytetty strukturoitua haastattelua, sekä vii- meisessä kysymyksessä täysin avointa haastattelua. Kysymykset on muotoiltu valmiiksi ja ne on käyty haastatteluissa samassa järjestyksessä. Viimeisen ky- symyksen kohdalla haastateltavilla oli mahdollisuus keskustella aiheesta ja ongelmasta laajasti. (Ojansalo 2015, 108-109.)

5.2 Aineiston kerääminen

Aloitin opinnäytetyöni suunnittelun marraskuussa 2018 keskusteltuani esimie- hen kanssa aiheesta. Tulorekisterilain tuomat viimeisimmät valmistelut olivat juuri menossa ennen vuodenvaihteen jälkeen alkavaa uutta tulorekisterikautta. Sain työni puolesta olla itse mukana tekemässä ja seuraamassa Tilitoimiston palkanlaskentapalvelun toimintojen muuttamista tulorekisterilain vaatimiin

määrityksiin. Tulorekisterin muutokset tehtiin yhdessä viranomaisen, järjestelmätoimittajan, asiakkaan ja palkka-ammattilaisten kanssa.

Opinnäytetyön tutkimus on kokonaistutkimus, koska tutkimuksen kohteena on kaikki perusjoukon jäsenet, näin yritän välttyä otantavirheeltä. Tutkimus tehtiin Webropol-lomakekyselyllä, sähköinen rasti ruutuun-kysely koetaan helpommaksi. Katsoin, että tällä tutkimusmenetelmällä saataisiin korkeampi vastausprosentiksi kyselyn kohderyhmältä. Määrällinen kyselytutkimus on myös luotettavuudeltaan parempi, koska kaikilla on samat kysymykset, sekä samat vastausvaihtoehdot. Lomake-kyselyn lisäksi suoritin strukturoidun haastattelun, jossa haastattelin kahta esimiestä. Tutkimusta tehdessä keräsin myös työpaikkani käyttämää koulutus- ja tiedotemateriaalia tutkimukseni aiheeseen tutustuessani, sekä tutkimukseni tueksi.

Tutkimusmenetelmän valinta on aina haastavaa, koska ei ole yhtä ainoaa totuutta, eikä mitään systeemiä, jonka metodi olisi aina oikea. Valitsin määrällisen tutkimusmenetelmän, eli ”kovan” aineisto lomakekyselyllä. Ilmiöstä itsestään saa jo viitteitä onko määrällinen vai laadullinen tutkimusmenetelmä yleistämisen ja ymmärtämisen kannalta kätevämpi. (Metsämuuronen 2002,10.)

Tutkimuksessa käytettiin Webropol-kyselyohjelmaa, jossa on laadittu 17-kysymystä. Kysymykset koostuivat seuraavasti, yksi kysymys oli avoin kysymys, neljä kysymystä Likertin asteikon 1-4 / 1-5 asteikon kysymyksiä, muut valinta-kysymyksiä joko liukuma-asteikoin arvoilla 0-10, tai valinta vastauksin. Valitsin kohderyhmäksi kaksi palkanlaskentatiimiä eli noin 17 vastaajaa. Vastausaikaa kysymyksiin varasin yhden viikon. Vastausaikana oli Fazer Sinisen sukulaalevy, joka arvottiin kaikkien vastaajien kesken.

Haastattelussa oli kaksi esimiestasoista toimihenkilöä. Haastattelunrungossa kysymyksiä oli neljä ja lopuksi avoin keskustelu tulorekisteristä ja siihen liittyvistä huomioista. Toimeksiantajan esittely- ja koulutusmateriaalia käytin myös tutkimusaineistona. Lähdekirjallisuus on pääasiallisesti kerätty viranomaisten internettisivustoilta, sekä muutamista kirjallisista teoksista.

Kahden erilaisen tutkimusmenetelmän käyttäminen on suositeltavaa, kunhan valitsee toisen menetelmän päätutkimusmenetelmäksi. Tutkimuksessa määrällisen tutkimusmenetelmän valinta peruslähestymistavaksi saadaan koko tutkimukseen laadullisesta tutkimusmenetelmästä tukea. (Metsämuuronen 2000, 65.)

Määrällisen tutkimuksen kyselylomakkeen kysymysten suunnittelu oli aikaa vievää. Kysymysten muotoilu sellaiseksi, että tutkimusongelman selvittämiseen saa kunnollisia ja mitattavia vastauksia, vaati pitkiä tarkasteluja ja mietintöjä. Myös kyselylomakkeen pituus oli otettava huomioon, koska liian pitkä kysely ei innosta vastaamaan, mielestäni 17 kysymyksen määrä on lähellä maksimia.

Määrällisessä tutkimuksen kyselytutkimuksessa on tärkeää kiinnittää huomio kyselylomakkeeseen. Kyselylomake on tutkimuksen mittari ja siksi kysymykset ja niiden muotoilu on tärkeää tutkimuksen onnistumisen kannalta. (Vilkkä 2007, 8.)

Lomake testataan ennen julkaisua, jossa testataan lomakkeen ymmärtäminen, kyselyn loogisuus ja järjestys sekä kysymysten tarpeellisuus. On tärkeää testauttaa lomaketta myös siksi, että tulee huomioiduksi mahdolliset puutteet vaihtoehdoissa, tai puuttuvan oleellisen kysymyksen, sekä näyttääkö kyselylomake kysymysten määrältä sopivalta. (Heikkilä 2014.)

Kyselylomakkeessa jaottelin kysymykset kolmeen pääryhmään, muutos, koulutus/tiedottaminen ja prosessi. Jokaiseen ryhmään tuli suunnilleen saman verran kysymyksiä. Lomakkeen kysymysrakenne oli pääosin Likert-asteikko-kysymyksiä, joissa kysymyksiin vastattiin rasti ruutuun vastauksin ja pari puoliavoointa kysymystä, sekä yksi täysin avoin kysymys.

Määrällisessä tutkimuksessa kyselylomake kyselyissä voidaan testata joukolta, pitääkö teoria paikkansa. Kyselyssä tehdään teoriasta erilaisia hypoteeseja, eli väittämiä, joiden oletuksia kyselyllä testataan. Kyselyn jälkeen todetaan, pitävätkö väittämät paikkansa ja pitäviksi eli verifioidaan. Vastaavasti väittäjä, joka ei pitänyt kyselyn hypoteesiin paikkansa, se falsifioidaan, eli todetaan epätodeksi. (Ojasalo 2015, 104.)

Kyselylomakkeen testasin ensin muutaman kerran tarkastellen teknisen toimivuuden ja tekstillistä ymmärrettävyyttä. Testien tuomien palautteiden jälkeen korjasin lomaketta niin tekstillisesti, kuin teknillisesti. Kyselylomakkeen valmistamisen jälkeen laitoin sen jakeluun Webropol-ohjelmasta kohderyhmälle, vastaustaikaa annoin viikon. Kolmen päivän päästä ensimmäisestä jakelusta laitoin muistutusviestiä niille, jotka eivät vielä olleet vastanneet. Seuraavaksi viikon päästä laitoin vielä yhden kerran kyselyn jakelun niille, jotka eivät olleet vastanneet. Webropol-ohjelma ottaa itse automaattisesti vastaamattomat henkilöt mukaan muistutusviestin jakeluun, joten toiminto oli helppo toteuttaa. Toin myös työyhteisössä keskustellessani esiin opinnäytetyöni ja siihen liittyvän kyselyni jo aiemmin, ennen kuin kysely oli jaettu. Jaettuani kyselyn, muistutin palkka-ammattilaisia kyselystäni sanallisesti ja pyysin heitä vastaamaan siihen.

Kyselylomake kannattaa testauttaa ystävillä, tai harjoitusversio muutamalle todelliselle vastausryhmän kuuluvalle ennen varsinaista lähettämistä. Näin varmistetaan, että kysymykset ovat selkeitä ja kysely etenee sujuvasti. (SurveyMonkey 2019.)

Työpaikalla pitämässämme tiimien palaverissa kerroin Tradenomi-tutkintooni liittyvästä opinnäytetyön tekemisestä ja siihen liittyvästä kyselyn lanseerauksesta. Samalla myös kerroin, että kyselyyn vastaaminen on nimetöntä. Vaikka laitankin muistutuksen kyselystä, ei kyselystä pääse näkemään kenenkään yksittäisiä vastauksia.

Laadullisessa tutkimusosiossa, eli teemahaastattelussa oli viisi avointa kysymystä. Haastattelukysymykset mukailivat samoja aihealueita, kuin mitä lomakkeen kyselyyn kysymyksissä kysyttiin, lisähuomiona esimiesrooli. Haastattelin kahta esimiestä. Haastateltavat valitsin omasta toimipaikasta palkkapalveluiden esimiehistä. Haastatteluja varten varasin haastateltavilta kalentereista ajat haastatteluun, haastattelu käytiin rauhallisessa haastattelutilassa keskustelun omaisesti. Kalenterivarauksen yhteydessä annoin haastattelukysymykset edeltä käsin, sekä lyhyesti kerroin ko. opinnäytetyön tutkimusongelman. Nauhoitin haastattelun, haastattelun jälkeen puhtaaksikirjoitin ja litteroin haastattelun.

Litterointi on tiivistetty haastattelu- tai keskusteluaineiston purku kirjalliseen muotoon, joko nauhoitteesta purku jonkin liitännän/ohjelman kautta suoraan tietokoneelle, tai puhtaaksikirjoittaen. (Litterointilinkki 2014.)

Laadullisessa tutkimusmenetelmässä ei ole otosta, vaan harkinnanvarainen näyte. Kohde on tutkimuksessa varattu harkiten ja siitä halutaan lisätietoa. Laadullisessa tutkimuksessa on huomattavasti vähäisempi tutkittavien määrä. Haastattelujen puhtaaksikirjoittaminen ja litterointi, sekä aineiston analysointia on laadullisessa tutkimuksessa yleensä enemmän kuin määrällisessä. (Ojasalo 2015, 104-105.)

5.3 Analysointi

Kyselyn pituus ja ulkoasu ovat tärkeässä roolissa kyselyn suunnittelussa. Pääsääntönä on, että kysymykset ovat tarkkoja ja loogisessa järjestyksessä. Kyselyn onnistumiseen vaikuttaa kyselyn tasapainoisuus ja sisällön kattavuus, sekä selkeys. Avoimien kysymysten käyttöä kannattaa harkita tarkoin, oikeammin vain painavista syistä ne kannattaa ottaa kyselylomakkeeseen (Kvanti-MOTV 2010).

Lomakekyselyyn vastasi kolmen sähköisen ja muutaman sanallisen muistutuksen jälkeen yhteensä seitsemän henkilöä seitsemästätoista. Vastausprosentti jäi 41 % luokkaan, vaikka vastauksia on vajaa puolet, pidän vastausten määrää luotettavana. Vähäinen vastaajien määrän syynä arvelen olevan tulorekisterilain tuoma kiire ja vähäinen kiinnostuneisuus kiireen keskellä vapaaehtoiseen työn kehittämiseen.

Haastattelut tapahtuivat työpaikalla rauhallisessa tilassa, ilman häiriötekijöitä. Haastattelut nauhoitettiin autenttisuuden varmistamiseksi, puhtaaksikirjoitettiin ja litterointiin. Nauhoituksella vältetään mahdolliset muistipanon tulkintavirheet, sekä tilanteen ja keskustelun väärinymmärrykset muistiinpanoissa ja muistamattomuuden.

Esimieheni on lukenut opinnäytetyötäni jo tekovaiheessa sekä antanut kommentteja havainnoistaan teoriaosuuden ja tekstiosuuden sisällöstä, kuin toimeksiantajan osuudesta. Annetut kommentit huomioitiin opinnäytetyön kirjoittamisessa.

Puhtaaksikirjoitetut haastattelut analysoidaan erikseen. Analysoinnissa pyritään puhtaasti ottamaan haastattelut analyttisesti, huomioimatta omia mielipiteitä asioissa ja löytämään haastattelussa kohtia, joita toimeksiantaja voi hyödyntää, alkaa kehittämään, tai mitä ei kannata lähteä hyödyntämään.

Sisällön erittely ei ole sama kuin sisällön analyysi. Tutkimuskohde-sisällön erittelyssä on puhe, teksti, esine ja kuva, jotka jaetaan eri havaintoyksikköihin ja yksilöidään numeroin. Sisällön analyysi on sanallista tutkimusaineiston kuvaamista, joka voidaan tehdä aineisto- tai teorialähtöisesti. Sisällön analyysi katsotaan sopivan paremmin laadullisen tutkimusmenetelmän metodiksi. (Vilkka 2015. 104-105.)

Sisältöanalyseissä voidaan tutkia hyvin kuvattua aineistoa, mutta vaarana on, että johtopäätös tutkimuksen sisällöstä jää vaisuksi tai kokonaan tekevä. (Ojasalo 2015. 144.)

Opinnäytetyön tulorekisterikyselyn ja haastattelujen vastauksia analysoidaan ja niistä pyritään selvittämään tilitoimiston viranomaisilmoituskäytännön muutokset, vaikutukset palkanlaskentaprosessin läpimenoaikaan ja työnkulkuun. Toimeksiantajan tavoite on saada selkeä kuva uuden tulorekisterilain viranomaisilmoitusten tuomasta palkanlaskentaprosessin muutoksesta ja sen vaikutuksesta palkanlaskentatyön sujuvuuteen ajallisesti sekä toiminnallisesti.

Opinnäytetyön Webropol-lomakekysely suljettiin 4.4.2019. Lomakekyselyn vastauksia analysoin Webropolin-raportointityökalulla. Vastauksia analysoidessa otetaan huomioon kokonaistutkimuksen vastaajien vähäinen määrä, joka kertoo tutkimustuloksen 41 % tarkkuudella.

Lomakekyselyn aineistoanalyysissä tarkasteluksi kannattaa alussa ottaa havainnoitavaksi lomakkeet, onko puuttuvia tietoja tai selkeitä virheitä pitääkö tietoja täydentää. Lomakekyselyssä tietojen täydentäminen tarkoittaa, että se

voi olla haastattelu, kysely tai muistutus vastaamisesta. Seuraavaksi tilastollisesta aineistosta muodostetaan graafisia- tai numeraalisia taulukoita. (Hiltunen 2009.)

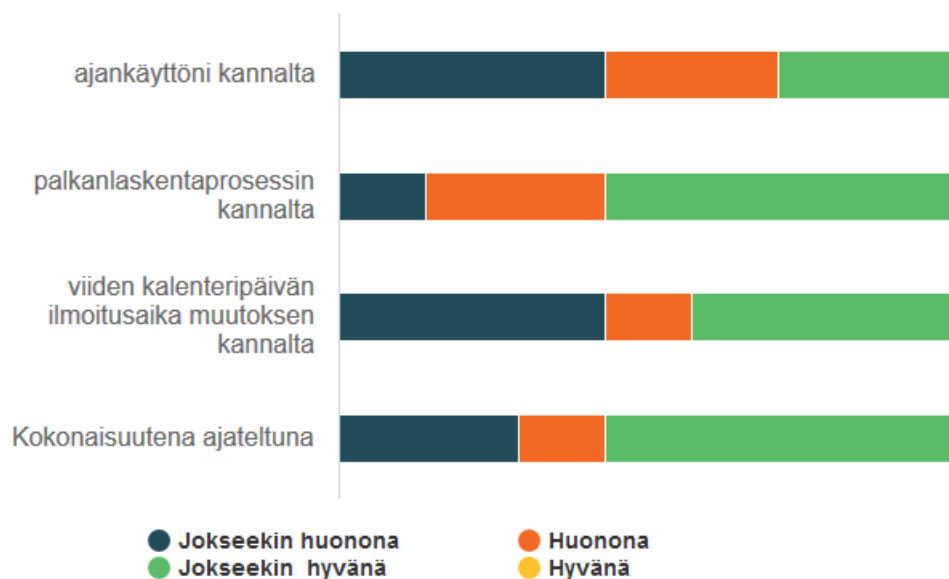
Tutkimuksen molempia tuloksia, lomakekyselyä ja haastatteluja peilataan keskenään ja tarkastellaan vastausta tutkimusongelman kysymykseen, miten tulorekisteri vaikutti palkanlaskentaan. Lomakekyselyn vastauksia ja haastatteluja analysoitaessa pyritään ymmärtämään miten tulorekisterin alun haasteet ovat vaikuttaneet mielikuvaan tulorekisterin sekavuudesta.

6 TULOKSET

Webropol-kyselyn lähetettiin 17 henkilölle, vastanneita oli 7, eli 41 % verran vastanneista. Pelkästään vastaamattomien osuus antoi jo yhden vastauksen tutkimuksen alaongelmaan, eli siihen, miten tulorekisteri vaikutti palkka-ammatilaisten työaikaan, koettiin ettei työpäivän aikana ehdi muuhun ei pakolliseen toimintaan osallistua.

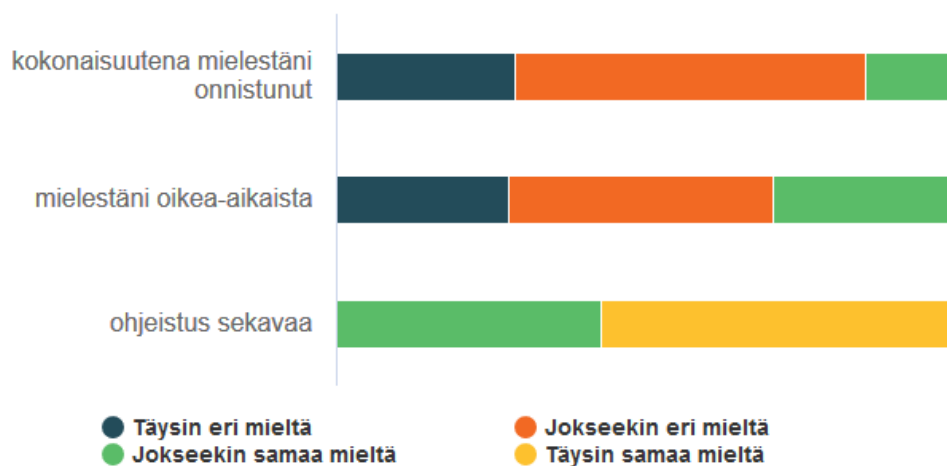
Tulorekisterin viranomaisilmoituksien vaatimat muutokset näkyivät selkeästi palkanlaskentatyössä. Avoimissa vastauksissa oli tuotu esiin, kuinka uuden palkkatietoilmoituksen tekeminen koetaan lisätyönä, uuden työvaihteen muistaminen haastavana ja korjaukset aikaa vievinä. Vastauksissa myös verrattiin aiempaa vuosi-ilmoituksen täyttämiseen vs. nykyiseen palkkatietoilmoituksen täyttämiseen käytettyä aikaa. Nykyisen tulorekisterin tuomat työvaiheet koetaan paljon aikaa vievämmäksi.

Tulorekisterilain tuomat muutokset ajankäytön kannalta uusi tulorekisteri koetaan n. 43 % verran jokseenkin huonona asiana. Vastaavasti palkanlaskentaprosessin kannalta muutos koettiin kuitenkin melkein 58 % jokseenkin hyvänä. Viiden päivän ilmoitusajan muutos palkkatietoilmoituksen teossa jakoi mielipiteet jokseenkin hyvän ja jokseenkin huonon kanssa tasan. Tulorekisteri kokonaisuutena koettiin silti vajaa 58 % jokseenkin hyvänä asiana (kuva 3).

Kuva 3. Tulorekisterin tuomat muutokset

Viranomaisen tiedottaminen tulorekisterin muutoksista n. 29 % ei ollut vastaajien mielestä onnistunut. Vajaan 43 % vastaajan mielestä tiedottaminen ei ollut ihan oikea-aikaista, sekä ohjeistus koettiin n. 57 % vastanneiden mielestä sekavaksi (kuva 4).

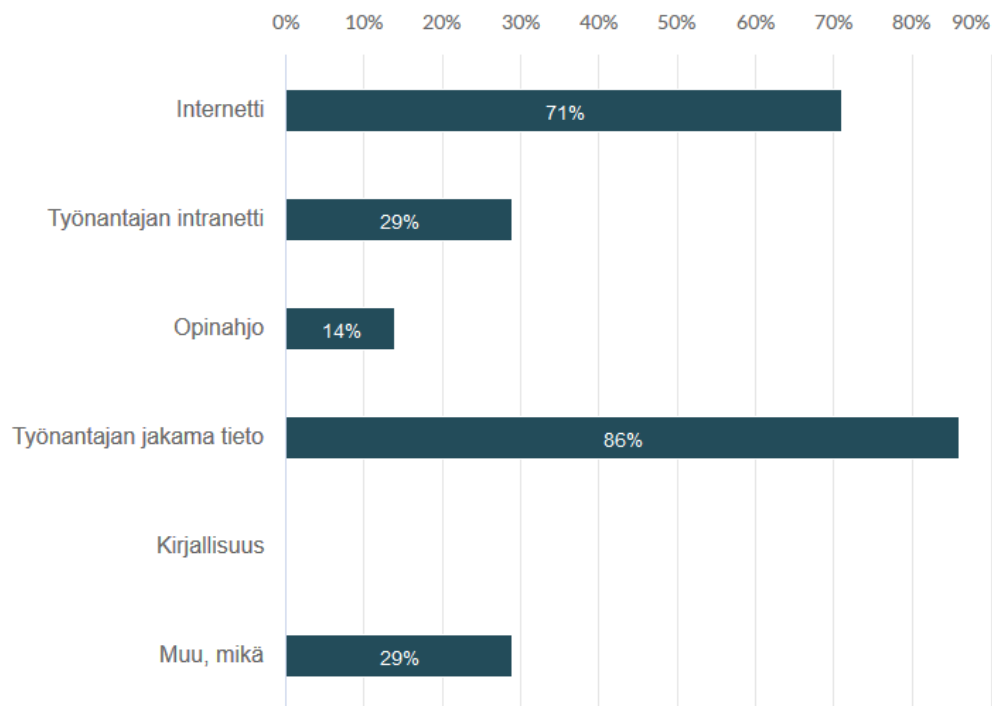
Kuva 4. Viranomaisen tiedottaminen tulorekisterin tuomista muutoksista

Viranomaisen ennakonmainonnassa tulorekisterilain muutoksista ja niiden vaikutuksista oli annettu liian positiivinen kuva. Vastattiin asteikolla 0-10, keskiarvoksi nousi 3,29, mediaani oli 2 ja keskihajonta 2,6.

Palkanlaskennan työtä nykyisen tulorekisterin aikana pidettiin keskiarvallisesti 2,29 arvoisena. Avoimissa vastauksissa kerrottiin, etteivät kaikki ole vielä oi-

kein hahmottaneet tulorekisterin hyötyjä, aikaa menee paljon enempi ja työ-
määrä on lisääntynyt todella paljon. Palkkatieto- ja erillisilmoitusten tarkasta-
minen on työlästä ja homma on edelleen hämää. Odotetaan, että työstä tu-
lisi enemmän rutiinia. Esiin nousi myös ilmoitusten virhetilanteet, sekä niiden
korjaamisen hahmottaminen on vielä täysin hämää. Vastauksissa tuotiin
esiin myös Mepco-palkanlaskenta järjestelmän tarkastukset, jotka menevät
läpi, vaikka verottajalta tuleekin myöhemmin virheilmoitus, sekä ihmetellään
myös miinuspalkkojen käsittelyn monimutkaisuutta.

Tulorekisterin toteutumisaika ja työnantajan antama koulutus koettiin molem-
mat riittämättömäksi yli 50 % vastanneista. Myös viranomaisen antama tiedo-
tus ja koulutus käytännön tasolla pidettiin erittäin riittämättömänä, kuin myös
työnantajan antamaa koulutusta tulorekisterilain tuomaan muutokseen työssä.
Tietoa tulorekisterilaista oli pääasiassa saatu työnantajalta ja internetistä.

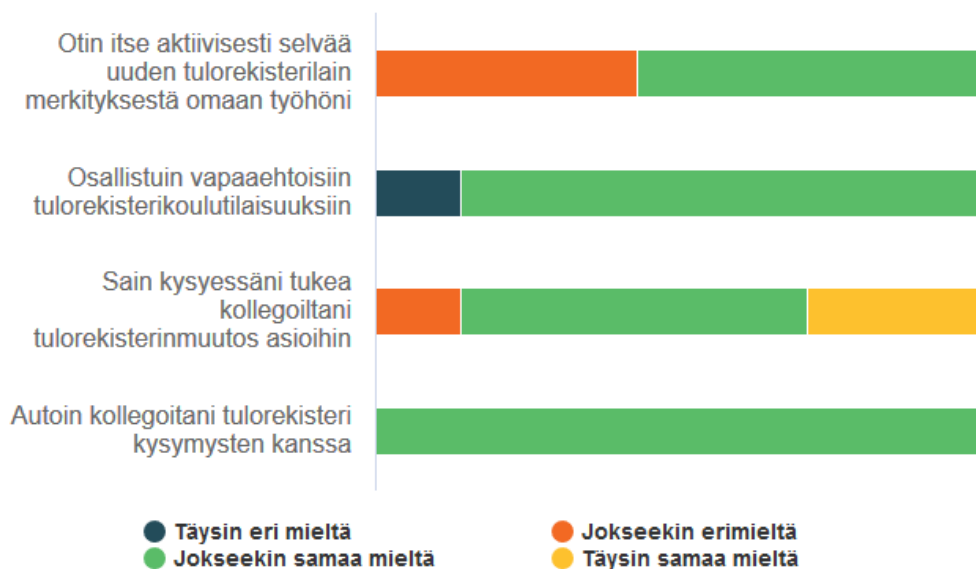

Kuva 5. Työnantajan antama koulutus tulorekisterimuutoksiin

Viranomaisen antaman opastuksen selkokieliyys katsottiin olevan keskiarvol-
taan 3, mediaani oli 2 ja keskihajonta oli 2,38, vastaajia oli 7. Vastaavasti
työnantajan antama tulorekisterin muutokseen liittyvä koulutuksen riittävyys
koettiin keskiarvoltaan 3,6, jossa mediaani oli 4 ja keskihajonta oli 2,61, vas-
taajia oli 5.

Vertailua tehdessä tämän hetkiseen palkanlaskentaprosessiin, ennen tulorekisterin aikaista prosessia koettiin, että työ on hankaloitunut 57 % vastanneiden kohdalla. Avoimissa vastauksissa kommentoitiin mm. ”tulolajien korjaaminen on hankalaa ja työvaiheet on enempi aikaa vieviä, turhan paljon kikkailua eri tulolajien kanssa, ennen ei tarvinnut muistaa montaa eri määräaikaa”. Hyvänä asiana uudessa prosessissa nousi mm. esiin kommentti, että ilmoitukset lähetetään palkanlaskennan yhteydessä.

Oma aktiivisuus ja kollegoiden auttaminen nousi näiden seitsemän vastaajan kohdalla selkeästi esiin aktiivisena ja auttavaisena. Esimieshaastatteluissa tämä kysymys vastaavasti nähtiin enemmistön kohdalla koko työyhteisöä ajatellen passiivisena. Esimiesten huomiot olivat, että koulutuksiin ei osallistuttu, toisaalta koulutukset koettiin liian laajoiksi kokonaisuuksiksi, odotettiin tarkempaa selkeästi työprosessin eri vaiheisiin tarkoitettua koulutusta. Oma-aloitteisesti etsitty tieto, oli vastauksissa jakautunut melkein tasan (kuva 5.).

Kuva 6. Aktiivisuus tiedonhankinnassa tulorekisterin tuomiin muutoksiin.

Palkanmaksun käsittelyaika oli 86 % vastanneiden mielestä hidastunut, sama asia tuli myös esille esimieshaastattelussa. Palkanlaskentatyö koettiin monimutkaistuneen ja hidastuneen uusien eri työvaiheiden myötä verrattuna aikaan ennen tulorekisterin tuloa.

Tulorekisterin uuden tulotietojen ilmoitustavan vertaaminen entiseen tapaan piti 72 % vastanneista nykyistä tulotietojen ilmoitustapaa monimutkaisempana. Selkeämpänä nykyistä tulotietoilmoitusten toimintatapaa piti 14 % vastaajista,

kun vastaavasti 14 % piti toimintatapaa täysin erilaisena. Täysin erilaisen toimintatavan perusteluina oli mm. se, ettei tulorekisteristä saa tietoa mm. mikä on eläkeansio.

Tulorekisterin ilmoitukset ovat kaikkien vastanneiden mielestä vielä aivan liian keskeneräisellä tasolla viranomaisen puolelta. Samainen keskustelu nousi myös esimieshaastattelussa esille. Yli puolet vastaajista oli myös sitä mieltä, että nykyisen tulorekisterin tulotietoilmoitukset ovat haastavampia, koska tarvitaan enemmän teknistä osaamista. Esimieshaastatteluissa nousi myös esille tulotietoilmoitusten virhetilanteiden tarkistaminen ja virheiden hoitamisen vaikeus.

Esimiesten kohdalla keskusteluissa ilmeni, että KATRE on muuttanut työantajan ilmoitusprosessia. Koettiin, että tulorekisteri on työllistänyt hirveästi, mutta toisaalta myös periaatteessa tulee helpottumaan ja on jatkossa loistava juttu. Koska ei ole vielä työkalua tarkistusprosessiin, eikä kaikki ilmoitettavuus ole täysimääräisesti mukana, Accountor on lähtenyt ilmoittamaan 1. ilmoitustavalla, joka tarkoittaa, että vain pakolliset tiedot ilmoitetaan.

KATRE:een valmistautuminen ei ole koettu oikea aikaisena viranomaisen puolelta, lisäksi nousi esiin myös huomio, että valmistautuminen oli oikea-aikaista, koska testaukset olivat mahdollisia jo kesällä 2018 toimittajilla. Se, miksi nyt on niin paljon erilaisia virheitä, ei välttämättä ole viranomaisista johtuvia, vaan järjestelmätoimittajat eivät ole vielä täysin saaneet järjestelmiään ajan tasalle. Toisaalta työnantajan valmistautuminen tulorekisterimuutokseen ei ollut oikea-aikaista, myös järjestelmätoimittajat tulivat ehkä liian myöhään toimintaan mukaan.

Palkka-ammattilaisten mukanaolo KATRE:een valmistautumisessa koettiin olevan minimaalista. Kahden henkilön piti olla kaikkien tuki, mutta heille ei saatu kunnollista koulutusta, joten he eivät siksi pystyneet auttamaan toisia tiimiläisiä siinä määrin, kun oli ajateltu. Palkka-ammattilaisilla ei ole ollut aikaa osallistua verottajan koulutuksiin, koska päällä on ollut normaalit vuodenvaihdetöiden kiireet tulorekisterin aiheuttamien kiireiden lisäksi.

Tiedonkulku KATRE prosessin tuomissa muutoksessa koettiin, että käytiin läpi prosessimuutoksia, sekä oli koulutuksia, mutta ne olivat liian heppoisia, eikä vieläkään ei olla ajan tasalla. Virheidenkorjauksien ohjeistukset eivät ole toimivia ja siksi ne koetaan haastavina.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimusta tehdessä virheiden minimointi on pääasia, vaikka virheitä siis saattaa syntyä, aineisto, tai tutkija saattaa aiheuttaa virheitä. Tutkimusentekijän kannattaakin tutkia ja tarkastella tutkimuksen jälkeen tutkimuksen pätevyyttä ja luotettavuutta. Reliaabelius tutkimuksessa on tutkimuksen tuloksen toistettavuutta, joka kertoo tutkimuksen luotettavuudesta Reliaabelius tutkimuksessa tutkimusta toistettaessa on tarkoitus saada samanlainen lopputulos. Validius on vastaavasti mitattavaa tutkimusmenetelmää. (Hirsjärvi 2009, 231-232.)

Laadullisessa tutkimuksessa edetään pikkuhiljaa eri syvyytasolle ja siksi raportointi on kokoaikaista tutkimusentyötä. Laadulliseen tutkimukseen saadaan syvyyttä lisäämällä myös kuvaus tutkijasta itsestään, näin saadaan tutkimuksen lukijalle ajatus tutkijasta ja tutkijan valinnoista. Laadullisessa tutkimuksessa tutkija on osa tutkittavaa ilmiötä ja myös näin tutkijan oma näkemys vaikuttaa osaltaan väkisin tutkintaan. (Pitkäranta 2014.117.)

7.1 Tulosten johtopäätökset ja kehittäminen

Saavutetut tulokset ja tuloksien selkeys antavat tutkimuksen kulun kuvaukseen vahvuutta ja ymmärrettävyyttä. Tutkimuksen kulku ja kaikki tutkimuksen vaiheet tulee tuoda kuvauksessa esiin niin, että tutkimus on tunnistettavissa eri vaiheista. (Pitkäranta 2014. 118.)

Tutkimuksessa käsiteltiin kyselylomakkein ja haastatteluin uuden tulorekisterilain tuomia muutoksia palkanlaskentapalvelussa palkanlaskennan eri työvaiheisiin. Samalla haettiin vastausta alaongelmaan, eli uuden tulorekisterin vaikutus palkanlaskennan työaikaan.

Tutkimuksen tekstillä ja myös tutkijalla, kuin myös tutkimuksen toimeksiantajalla on vaikutusta siihen, miten tutkimustuloksia esitetään. Tutkimuseettisesti

on ratkaistu, että tutkimus on hyvä esittää siten, kuin sen tulokset ovat ilmenneet. Jos näin ei voi tehdä tulee siitä tutkimuksessa tuoda esiin, mitä voi ja mitä ei voi kertoa. (Vilka 2015. 129.)

Tulkintavaiheessa tarvitaan mielikuvitusta havaitakseen kohdeilmiöstä jotain uutta esiin. Aikaisemmat teorit, tai tutkimukset voivat olla tulkintojen lähteitä. Tutkimuksen tekijän on koettava antaa tutkimusongelmaan perusteltu ja pelkistetty vastaus, johtopäätös laaditaan näiden perusteluiden synteeseistä. (Ojasalo 2015, 143-144.)

Tutkimuksen lomakekysymysten vastauksissa nousi selkeästi esiin, miten tulorekisteri koetaan sekavana ja aikaa vievänä tällä hetkellä. Tulorekisterin muutos toi tullessaan uusia työvaiheita, jopa enemmän kuin ensin ajateltiin. Uudet työvaiheet vievät enemmän aikaa, mutta tutkimuksessa nousi myös esiin, että tällä hetkellä suurin ajanviejä on virheiden selvittäminen.

Tämän tutkimuksen tuloksessa tulorekisterin muutoksen tuomia virhetilanteita tutkimuksen vastauksissa nousi esiin järjestelmän tuomat virheet palkkaohjelman puolella ja viranomaisen puolelle. Sekavuuden tuntu tulorekisterin vaativiin työvaiheisiin on tutkimuksessa havaittavissa järjestelmän antamista virheilmoituksista, tilanteissa, kun ollaan lähettämässä palkkatieto- tai erillisilmoitusta. Toinen hankalaksi noussut työvaihe, joka tutkimuksessa nousi esille, on viranomaisen ilmoittamien virheiden selvittäminen. Vastauksissa kerrottiin hankaluutena olevan, ettei viranomaisen tulorekisterisivuilta pääse selkeästi etsimään ko. virhetietoa, vaan tiedot ovat joko liian laajasti kerrottu, tai toisaalta liian yksityiskohtaisesti kerrottu, eikä sivuilla ole kunnollisia raportointihaku mahdollisuuksia.

Tutkimuksen haastavia vaiheita on tehdä tulkinta-analyysi tutkimuksen tuloksesta. Tutkijan osaamisen taso tutkimusaiheeseen antaa viimeisen päätelmän, tulkinta tulokseen tutkimustulosten tunnuslukujen jälkeen. Tilastomatematiikka antaa luvut, mutta tutkimuksen ymmärtäminen selkeyttää vasta sisälön tutkimuksen. (Tenno 2013.)

Viranomaisen raportointipuoleen ei toimeksiantaja suoranaisesti pysty vaikuttamaan muuta kuin viemällä tietoa omien yhteyskanavien kautta viranomaiselle. Palkkajärjestelmäohjelmaan toimeksiantaja pystyy ja tekeekin koko ajan töitä, jotta ohjelma saadaan tulorekisterin vaatimuksen mukaisesti toimimaan. Palkkajärjestelmän virhetilanteiden ohjeistus koettiin toimimattomaksi, kehittämisen kohde on siis saada virhetilanteisiin kunnolliset ohjeet vähintään tyypillisten virhetilanteiden hoitamiseen, sekä ohjeistusta tilanteissa, keneen otetaan ja miten yhteyttä, kun ohjeet eivät toimi.

Toisaalta tutkimuksessa nousi esiin myös mielipide siitä, että tulorekisteri tuo aikanaan helpotusta palkanlaskennan työvaiheisiin, ja vuodenvaihdetöiden odotetaan olevan kevyempiä tulorekisterin vuoksi.

Tiedottamiseen ja kouluttamiseen viranomaisen ja työnantajan puolelta odotetaan selkokielisempää ohjausta. Tiedottaminen on tärkeä elementti muutoksessa. Epävarmuus uusissa toiminnoissa ja uuden asian ymmärtämisessä tuo sekavuuden tunnun työhön ja osaltaan vaikuttaa työmotivaatioon, sekä työstä selviytymisen tunteeseen. Tutkimuksessa tuli vastaan myös ilmiö, ettei järjestettäviin koulutuksiin osallistuttu riittävässä määrin. Toimeksiantajalla onkin tässä kehittämiskohde, miten saada palkka-ammattilaiset kiinnostumaan koulutuksista, työn kehittämisestä ja uuden oppimisessa omassa tehtävässä kiireen keskellä.

Johtopäätös tutkimuksessa on, että uusi tulorekisterilaki toi konkreettisia muutoksia palkanlaskentatyöhön, sekä vie nykyisellään palkanlaskennassa enemmän työaika.

Kehittämiskohteena on tehdä uudesta työvaiheesta kuvaus vaihe vaiheelta ja saada näin toimivat ohjeistukset ilmoitusliikenteen virhetilanteiden korjaamiseen. Näillä kahdella kehittämiskohteella, työvaihekuvauksella ja koulutuksen lisäämisellä säästetään työaika ja selkeytetään työvaiheiden tämän hetkinen sekavuuden tuntu.

Esiin nousi myös tarve luoda raportti, joilla voi tarkastella lähetettyjen palkka-tieto- ja erillisilmoitusten tilat. Raportilla voisi tarkastella, onko kaikista asiak-kaista tarvittavia raportteja lähettämättä. Tämä raportti olisi tärkeä työkalu var-sinkin esimiestyöhön.

7.2 Luotettavuuden arviointi

Pätevässä tutkimusmenetelmässä, tai mittarissa pitää olla kyky mitata tutki-muksen tarkoitusta ja pyrkiä eliminoimaan systemaattiset virheet. Tutkittavien ja tutkijan pitäisi ymmärtää tutkimuksen kysymykset samalla lailla, muuten tut-kimuksen tulos vääristyy. Tutkimuksen suunnittelussa pitää huomioida vali-diutta, eli tutkimuksen pätevyyttä. Vastaavasti reliabiliteettia, eli luotettavuutta tarkastellaan mittauksilla, jotka ovat toistettavissa ja antavat ei-sattumanvarai-sia tuloksia. (Vilkka 2015. 123-124.)

Haastattelun valinta sopivaksi tekniikaksi tutkimukseen vaikutti mielekkyyds, sekä se, että halusin tulkita kysymyksiä ja täsmentää vastauksia (Metsä-muuronen 2000. 40-41).

Tämän opinnäytetyön tutkimuksen kaikki vaiheet on kirjattu ylös, jotta tutkimus olisi totuudenmukainen ja luotettava. Haastateltavien kanssa keskusteltiin en-nakkoon aiheesta, millaisia avoimia haastattelukysymyksiä käsitellään, näin haastateltavat saivat aikaa rakentaa alustavasti kuvaa ja ajatuksia vastauk-siinsa. Haastattelut suoritettiin rauhallisessa ympäristössä ja nauhoitettiin, näin pystyttiin poistamaan tilanne, ettei mitään jäänyt tutkijan muistinvaraisuu-teen. Haastattelun kysymykset annettiin luettavaksi ennakkoon ja haastattelun otoksia otettiin tutkimustuloksiin.

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa aineistoa käsitellään tilastollisesti, luokitel- laan, kvantifioidaan ja koodataan. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa vastaavasti tärkeä rooli on käsittely- ja tulkintasäännöissä. Molemmissa tutkimuksissa on tärkeää tehdä tarkka ja riittävä taustatyö, mutta varottava oman mielipiteen tuomista tutkimuksessa esille. Tutkimuksessa on hyvä kirjata myös ylös reflek-tiivistä otetta, eli omia tunteita ja reaktioita. (Palojoki 2004.)

Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuudessa tärkeä rooli on tutkijalla itsellään. Hänellä pitää olla tarpeeksi kriittinen ja rehellinen arvio kohteeseen, joita hän itse tutkii ja tekee valinnat, sekä johtopäätökset. Tämän vuoksi tutkimusta tehdessä pitää koko ajan arvioida tutkimuksen luotettavuutta suhteessa analyysitapaan, teoriaan, tulkintaan ja tutkimusaineistoon, eikä vähiten johtopäätökseen. (Vilkkä 2015. 126.)

Toimeksiantaja on tarkistanut opinnäytetyön tekstin mahdollisten väärinymmärrysten, tietoturvan, sekä toimeksiantajan osion asiat. Toimeksiantajan antamia kommentteja on kuultu ja otettu tässä opinnäytetyössä huomioon.

Haastateltavia olisi voinut olla useampi kuin kaksi, mutta aikataulullisesti tämä ei onnistunut. Haastattelun aikana äänessä olo on ollut haastateltavilla, tutkija on pyrkinyt esittämään vain kysymykset. Näin on pyritty estämään tutkijan mahdollinen huomaamaton haastateltavan ohjaaminen. Haastateltavien nimet eivät tule esille opinnäytetyöhön, joten vastaaminen on ollut vapaampaa.

Tutkimuspätevyyttä on lisätty kahden eri menetelmän käyttämisellä. Toisena menetelmänä on ollut lomakekysely, sekä haastattelu. Näiden eri tutkimusmenetelmien avulla pyritään saamaan vastaus tutkimusongelmaan, eli tuomaan esiin palkanlaskentatyövaiheet nykyisin vaatimuksen mukaisina.

Tutkimuksen luotettavuutta heikentäviä asioita on mm. väärinymmärrykset, väärät muistikuvat asiasta, haastattelijan vajeat merkinnät haastattelutilaisuudessa, tai virhe haastattelujen ja vastauksien tallennuksessa. Tutkimuksessa on muistettava huomioida em. vaarat tutkimuksen teossa ja viimeistään luotettavuutta arvioidessa. (Vilkkä 2015.124-125.)

Webropol-kysely lähetettiin 17 henkilölle, joista vain seisemän vastasi. Kyselyn tulokset kattavat 41 % kohderyhmästä, vastaukset kuvaavat monessa kohdassa ilmiötä kokonaisryhmästä. Pidän otannan antamia vastauksia luotettavina. Yhden kysymyksen kohdalla en pidä vastausta luotettavana, koska esimieshaastattelussa tuli samaan aiheeseen täysin päin vastainen vastaus kuin palkka-ammattilaisilta. Koen tutkimuksen antavan toimeksiantajalle hyötyä kehittäessään työvaiheita tulorekisterin tuomien muutoksien mukaisiksi.

8 PÄÄTÄNTÖ

Haastattelujen ja kyselyjen perusteella palkka-ammattilaiset ovat ottaneet tulorekisterilain tuomat muutokset kokonaisuutena vastaan aikaa vievänä ja kokevat, että ollaan vielä todella hataralla pohjalla, niin viranomaisen, kuin oman palkanlaskennan tulorekisteri-ilmoitusjärjestelmän kanssa. Tutkimuksessa nousi esiin myös tulorekisteri-ilmoitusten eri työvaiheiden tuomat haasteet. Virhetilanteiden tarkistamiset ja korjaamiset koetaan monimutkaisina ja erittäin aikaa vievänä. Aikaisempaan palkanlaskentaprosessiin verrattuna on tullut paljon uusia työvaiheita, jotka vievät paljon työaikaa ja ovat vielä vieraita, eikä niihin ole vielä päästy luomaan rutiineja. Kyselyyn vastanneiden vähäinen määrä kiireen keskellä antaa kuvan palkka-ammattilaisten jaksamisesta ja kiinnostuksesta oman työn kehittämiseen.

Tutkimuksen yhteenvedona voitaisi todeta, että toimeksiantajalla on tarvetta luoda lisäkoulutusta palkka-ammattilaisille tulorekisterin tarkistusraporttien ajamiseen, ilmoitusliikenteen hoitamiseen, sekä virhetilanteisiin. Näen myös tarvetta nostaa esille kysymyksen, miten saadaan palkka-ammattilaiset kiinnostumaan oman työn kehittamisestä. Toimeksiantajan esimiehille tarvitaan tarkistusraportteja kaikkien ilmoitusten toimittamisen varmistamiseksi. Myös esille nousut uuden työvaiheen hahmottamiseen ja mahdolliseen ajansäästämiseen auttaisi palkanlaskennan työvaihekonsepti. Liitteessä on työvaihekonseptiluonnos edelleen kehittämistä ajatellen.

Tutkimuksessa haastavaa oli rajata tutkimuksen kohde. Aihe alkoi nousemaan esille joulukuussa, kun olin viranomaisen järjestämässä palkkatieto- ja erillisilmoituskoulutuksessa. Opinnäytetyön tekeminen oli aikaa vievää ja haastavaa kamppailua kokonaisuudessaan. Opinnäytetyön aloittaminen itse kirjoitusasteelle tuntui aluksi olevan sekavien aihealueiden ja erilaisten aikataulujen mahdotonta yhteensovittamista. Tutkimussuunnitelma ja siihen laadittavan aikataulun tekeminen helpotti opinnäytetyön etenemistä. Tulorekisteristä ei löytynyt kunnollista kirjamateriaalia, mutta vastaavasti sitäkin enemmän tietoa internetissä. Kansainvälistä aspektia yritin aiheen osalta etsiä, mutta en löytänyt sellaista materiaalia, jota olisin voinut tässä opinnäytetyössä hyödyntää.

Kokonaisuutena olen itse tyytyväinen opinnäytetyöhöni. Sain itselleni paljon taustatietoa tulorekisteristä, kuten myös esimiestyöhön katsontapintaa. Itse prosessina opinnäytetyön tekeminen oli opettavainen, niin teknisesti ajateltuna, kuin tiedollisesti.

Jatkoa tutkimukselle olisi tulorekisterin ilmoitustapa 2 aloittaminen Accountorilla. Ennen kuin siihen päästään, on tehtävä paljon yhteistyötä asiakkaiden kanssa, koska on paljon asiakkaita, jotka eivät ilmoita poissaolo yms. vapaaehtoisesti ilmoitettavia tietoja.

LÄHTEET

- Accountor. 2018. Päivitetty 21.6.2018. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.accountor.com/fi/finland/artikla/katre-mita-se-kaytannossa-tarkoitaa> [viitattu 28.2.2019].
- Accountor. 2019. Tietoa meistä. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.accountor.com/fi/finland/tietoa-meista> [viitattu 28.2.2019].
- Eläketurvakeskus. 2019. Tulorekisteri voimaan. WWW-dokumentti. Päivitetty 12.1.2018. Saatavissa: <https://www.etk.fi/uutinen/tulorekisterilaki-voimaan/> [viitattu 10.2.2019].
- Etasku. 2019. Tulorekisteri kurkkii jo nurkan takaa – mitä perusasioita KATRE:sta on hyvä tietää? WWW-dokumentti. Päivitetty 13.9.2018. Saatavissa: <https://www.etasku.fi/blogi/katre-tulorekisteri-2019/> [viitattu 9.2.2019].
- Heikkilä, T. 2014. Kvantitatiivinen tutkimus. Tilastollinen tutkimus. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://tilastollinentutkimus.fi/1.TUTKIMUSTUKI/KvantitatiivinenTutkimus.pdf> [viitattu 5.4.2019].
- Hiltunen, L. 2009. Metodina kyselytutkimus Graduryhmä. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://www.mit.jyu.fi/OPE/kurssit/Graduryhma/PDFt/kyselytutkimus2.pdf> [viitattu 9.4.2019].
- Hirsjärvi, S. Remes, P. Sajavaara & P. Sinivuori E. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. painos. Helsinki: Tammi.
- Holopainen, T. 2009. Establishing and doing business in Finland. Oy. 5. painos. Helsinki: Edita Publishing.
- Itkonen, R. 2017. Kansallisen tulorekisteri (KATRE) vaikutus palkanlaskennan prosesseihin Monetra OY:ssä. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/139081/Itkonen_Rami.pdf?sequence=1&isAllowed=y [viitattu 5.3.2019].
- Kaari, P. Huolman-Lakari, M-L. 2013. Ennakonpidätys 2013. Vantaa: Verotieto Oy.
- Kallio, M. Korhonen, P. Salo, P. 2003. Johdatus kvantitatiiviseen analyysiin taloustieteissä. 3. uudistettu painos. Helsinki: Numplan.
- Korhonen S. 2017. Tulorekisterin hintalappu 90 miljoonaa euroa- sidosryhmät pääsevät pian testaamaan. WWW-dokumentti. Päivitetty. 15.10.2017. Saatavissa: <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/tulorekisterin-hintalappu-90-miljoonaa-euroa-sidosryhmat-paasevat-pian-testaamaan/22099035-2e16-3ac9-be7b-50c9dd80b026> [viitattu 31.3.2019].
- KvantiMOTV. 2010. Kyselylomakkeen laatiminen. WWW-dokumentti. Päivitetty 26.8.2010. Saatavissa: <https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kyselylomake/laatiminen.html> [viitattu 10.3.2019].

Laki tulotietojärjestelmästä 12.1.2018/53.

Litterointilinkki. 2014. Yhdistänyt työnantajia ja litterointitaitoisia opiskelijoita jo vuodesta 2013. Yleisiä ohjeita. Päivitetty 18.3.2014. Saatavissa: <https://litterointilinkki.wordpress.com/yleisia-ohjeita/> [viitattu 20.4.2019].

Mattila, K. 2018. Mitä pitää vähintään tietää tulorekisteristä? Päivitetty 21.11.2018. Saatavissa: <https://www.kauppakamarilehti.fi/index.php/neuvontapalvelut/mita-pitaa-vahintaan-tietaa-tulorekisterista/> [viitattu 20.4.2019].

Metsämuuronen, J. 2002. Tilastollisen kuvauksen perusteet. Metodologia – sarja 2. 2. Uudistettu painos. Helsinki: International Methelp Ky.

Metsämuuronen, J. 2000. Laadullisen tutkimuksen perusteet. Metodologia – sarja 4. Helsinki: International Methelp Ky.

Mikkelin Yrityspalvelu. 2018. Tulorekisteri tulee – mitä kaikkea muuttuu? Blogi. Päivitetty 21.10.2018. Saatavissa: <https://www.mikkelinyrityspalvelu.fi/blogi/ajankohtaista/tulorekisteri-tulee-mit> [viitattu 10.3.2019].

Ojasalo, K. Moilanen, T, Ritalahti, J. 2015. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. 4. painos. Helsinki: Sanoma Pro.

Ossa, J. 2016. Taloushallinnon verolait. 1. painos. Helsinki: Talentum Pro.

Palojoki. 2004. Kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuuden arviointi. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.mv.helsinki.fi/home/palojoki/OPE-TUS/kvali/luotettavuustevaluento.pdf> [viitattu 9.4.2019].

Pitkäranta, A. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä Työkirja ammattikorkeakouluun. E-kirja. Jokioinen: E-Oppi Oy. Saatavissa: <https://kaakuri.finna.fi/> [viitattu 26.3.2019].

Ranta, E. 2019. Yrittäjä-Jarin pinna paloi tulorekisterin edessä: ”Jos tämä taa-kan lisääminen ei p.le lopu, niin sitten loppuu työnteko. Verkkolehti. Päivitetty 6.3.2019. Saatavissa: <https://www.is.fi/taloussanomatyrittaja/art-2000006024482.html> [viitattu 30.3.2019].

Rauhala. 2018. Tulorekisteri ja palkanlaskenta – mikä muuttuu? Blogi. päivitetty 31.8.2018. Saatavissa: <https://www.rauhala.fi/blog/tulorekisteri-ja-palkanlaskenta-mika-muuttuu> [viitattu 10.3.2019].

R.V. 2019. Esimies. Haastattelu. 25.3.2019. Accountor Palkat Helsinki Oy.

Salin, M. 2013. Liikkeen- ja ammattiharjoittajan verokirja. 11. painos. Helsinki: Verotieto Oy.

SurveyMonkey. 2019. Kyselytutkimuksen perusteet. Saatavissa: <https://fi.surveymonkey.com/mp/survey-guidelines/> [viitattu 20.4.2019].

Syvänperä, O. Turunen, L. 2015. Palkkavuosi. 9. painos. Helsinki: Edita Publishing Oy.

- TELA. 2019. Tietopaketit. Kysymyksiä ja vastauksia Tulorekisteri. WWW-Dokumentti. Saatavissa: <https://www.tela.fi/tulorekisteri/> [viitattu 20.4.2019].
- Tenno, T. 2013. Kyvyt. Blogi. Päivitetty 4.10.2013. Saatavissa: <https://kyvyt.fi/view/artefact.php?artefact=452619&view=10652> [viitattu 9.4.2019].
- T.M. 2019. Esimies. Haastattelu. 26.3.2019. Accountor Palkat Helsinki Oy. Tulorekisteri. 2019. Tietoa tulorekisteristä. Tietoa KATRE-hankkeesta. WWW-dokumentti. Päivitetty 2.1.2019. Saatavissa: <https://www.vero.fi/tulorekisteri/tietoa-meistä/tietoa-katre-hankk.eesta/> [viitattu 04.02.2019].
- Tulorekisteri. 2019. Tutustu tulorekisteriin. WWW-dokumentti. Päivitetty 29.10.2018. Saatavissa: <https://www.vero.fi/tulorekisteri/tietoa-meistä/tietoa-meistä/tutustu/> [viitattu 08.2.2019].
- Turva. 2018. Tulorekisteri helpottaa yrittäjän arkea. WWW-dokumentti. Päivitetty 5.1.2018. Saatavissa: <https://www.turva.fi/turva-yrityksena/tietoa-meista/uutisarkisto/uutinen/1509552899463> [viitattu 30.3.2019].
- Tutkimusmenetelmät. 2019. Tutkimusmenetelmät. Syksy 2019. Johdatus tutkimusmenetelmiin. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. PDF-verkko-opintomateriaali. Saatavissa: https://moodle.xamk.fi/pluginfile.php/1337153/mod_resource/content/0/Johdatus%20tutkimusmenetelmiin.pdf [viitattu 10.3.2019].
- Työnantajan velvollisuudet. 2018. WWW-dokumentti. Päivitetty 21.2.2018. Saatavissa: https://www.palkkaus.fi/cms/article/tyonantajan_velvollisuudet [viitattu 11.2.2019].
- Varma. 2019. Tulorekisteri. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.varma.fi/muut/yhtiotietoa/tulorekisteri/> [viitattu 20.4.2019].
- Vero. 2018. Veroilmoitus oma-aloitteisista veroista (4001). WWW-dokumentti. Päivitetty 2.1.2018. Saatavissa: https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/yhteystiedot-ja-asiointi/lomakkeet/kuvaus/veroilmoitus_omaaloitteisista_veroista/ [viitattu 20.3.2019].
- Vero. 2019. Vuosi-ilmoituksen antaminen. WWW-dokumentti. Päivitetty 1.2.2019. Saatavissa: <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/ilmoittaminen-ja-maksaminen/vuosiilmoitus/> [viitattu 24.2.2019].
- Verohallinnon tiedote. 2017. Hallituksen esitys tulorekisterilaista annettu. www-dokumentti. Päivitetty 5.10.2017. Saatavissa: https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/verohallinnon_esittely/uutiset/uutiset/2017/hallituksen-esitys-tulorekisterilaista-annettu/ [viitattu 16.2.2019].
- Vilka, H. 2015. Tutki ja kehitä. E-kirja. Jyväskylä: PS-kustannus. Saatavissa: <https://kaakkuri.finna.fi/> [viitattu 4.4.2019].
- Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/98723/Tutki-ja-mittaa_2007.pdf [viitattu 20.4.2019].

Yrittäjät. 2019. Tulorekisteri tulee 2019 mikä muuttuu? WWW-dokumentti. Päivitetty 8.2.2019. Saatavissa: <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/verotus/tulorekisteri-tulee-2019-mika-muuttuu-567245> [viitattu 10.2.2019].

Äimä, K. 2017. Verotustiedot. Tietojen hankkiminen ja käyttö Suomen oikeudessa sekä kansainvälinen verotustietojenvaihto. Helsinki: Alma Talent.

KUVA TAI TAULUKKOLUETTELO

Kuva 1. Kuvakaappaus tulorekisterin sivulta. Tietoa KATRE-hankkeesta. 2019 Saatavissa: <https://www.vero.fi/globalassets/tulorekisteri/kuvat/tulorekisterihankkeen-aikataulu.jpg> [viitattu 24.2.2019].

Kuva 2. Kuvakaappaus tulorekisterin sivulta. Tietoa tulorekisteristä. 2019 Saatavissa: <https://www.vero.fi/globalassets/tulorekisteri/kuvat/tiedonk%C3%A4ytt%C3%A4j%C3%A4t.png> [viitattu 24.2.2019].

Kuva 3. Tulorekisterin tuomat muutokset.

Kuva 4. Viranomaisen tiedottaminen tulorekisterin tuomista muutoksista.

Kuva 5. Työntäjän antama koulutus tulorekisterimuutoksiin.

Kuva 6. Aktiivisuus tiedonhankinnassa tulorekisterin tuomiin muutoksiin.

1. Miten kuvailisit KATRE muuttaneen työnantajan ilmoitus prosessia?
2. Oliko KATRE: en valmistautuminen viranomaispuolelle oikea aikaista?
3. Oliko KATRE: en valmistautuminen työnantajapuolella oikea aikaista?
4. Ammattilaisten mukanaolo KATREN valmistautumisessa?
5. Tiedonkulku KATRE: en tuoman prosessin muutokseen, oli mielestäni

Uusi tulorekisterilaki palkanlaskennassa 2019 kevät**1.**

Nimi	
Sähköposti	
Postinumero	
Yritys / Organisaatio	
Osasto	

Hei,

Teen opinnäytetyötä uuden tulorekisterilain vaikutuksista tilitoimiston palkanlaskenta työhön.

Tällä kyselyllä on tarkoitus kartoittaa miten tulorekisterilain tuomat muutokset palkanlaskenta prosessiin otettiin vastaan, sekä tuoda näkyviin palkkalaskentaprosessin ajankäytön muuttuminen uuden Tulorekisterilain aikakaudella.

Vastauksesi on arvokas työkalu tulorekisterilain aikaisen prosessin tarkasteluun ja kehittämiseen.

Iso Kiitos edeltä käsin arvokkaista vastauksistasi.

Terveisin Pirkko-Liisa

Kuva poistettu

Kaikkien vastanneiden kesken arvotaan Fazer Sininen suklaalevy

Kuva poistettu

2. Tulorekisterilain viranomaisilmoitusten vaatimat muutokset näkyvät työssäni?

kyllä, miten

ei

en osaa sanoa

3. Näen tulorekisterilain tuomat muutokset

Liite 2/3

Valitse vaihtoehdoista sopivin	Jokseenkin huonona	Huonona	Jokseenkin hyvänä	Hyvänä
ajankäyttöni kannalta	☐	☐	☐	☐
palkanlaskentaprosessin kannalta	☐	☐	☐	☐
viiden kalenteripäivän ilmoitusaika muutoksen kannalta	☐	☐	☐	☐
Kokonaisuutena ajateltuna	☐	☐	☐	☐

4. Viranomaisen tiedottaminen tulorekisterilain muutoksiin

Valitse sopivin vaihtoehto

	Täysin eri erimieltä	Jokseenkin mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
kokonaisuutena mielestäni onnistunut				
mielestäni oikea-aikaista	☐	☐	☐	☐
ohjeistus sekavaa	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐

5. Viranomaisten ennakkomainonta Tulorekisterilain muutoksista ja niiden vaikutuksista. Helpottamaan työnantajan ilmoitusliikennettä oli mielestäni

Liuta merkki lähemmäksi omaa mielipidettäsi

liian positiivinen kuva

toden mukainen kuva

6. Anna arvosana aiheesta; palkanlaskentatyö nykyisen tulorekisterilain voimaan tullessa on muuttunut :

Anna alla olevaan kirjoituskenttään ensin arvosana asteikolla 1- 5 ja perustele antamasi arvosana

7. Uuden tulorekisterilain tarvittavat muutoksen toteutumisaika

8. Työnantajan antama koulutus tulorekisterin muutoksiin

Valitse sopivin vaihtoehto

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	En osallistunut koulutuksiin
Oli mielestäni riittävä	☐	☐	☐	☐	☐

9. Mistä sain tietoa tulorekisterilaista

- Internetti
- Työnantajan intranetti
- Opinahjo
- Työnantajan jakama tieto
- Kirjallisuus
- Muu, mikä

10. Tiedottaminen/opastaminen viranomaisilta uuden tulorekisterilain tuomasta muutetusta tulotietojen ilmoittamisesta käytännön tasolla

11. Työnantajan antama koulutus uuden tulorekisterilain tuomiin muutoksiin

12. Vertaillessasi nykyistä palkanlaskennan prosessia, ennen tulorekisterilain aikaiseen palkanlaskenta prosessiin, mielestäni

Valitse sopivin vaihtoehto ja jatka lausetta omin sanoin

- työni on hankaloitunut, miten
- ei ole ollut vaikutusta työhöni
- aikaisempi palkanlaskennan prosessi oli selkeämpiä, koska
- työni on nykyisin selkeytynyt, miten

13. Oma aktiivisuuteni tulorekisterilain vaatimaan uuteen palkanlaskennan prosessiin.

Valitse sopivin vaihtoehto.

	Täysin eri mieltä	Jokseenkin erimieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Otin itse aktiivisesti selvää uuden tulorekisterilain merkityksestä omaan työhöni	☐	☐	☐	☐
Osallistuin vapaaehtoisiiin tulorekisterikoulutilaisuuksiin	☐	☐	☐	☐
Sain kysyessäni tukea kollegoiltani tulorekisterinmuutos asioihin	☐	☐	☐	☐
Autoin kollegoitanii tulorekisteri kysymysten kanssa	☐	☐	☐	☐

14. Mielestäni palkanmaksun käsittelyprosessi on uuden tulorekisterilain myötä

- helpottunut
- vaikeutunut

15. Mielestäni palkanmaksu käsittelyaika on tulorekisterilain myötä

- nopeutunut
- hidastunut

16. Tulorekisterilain mukainen uusi tulojen ilmoitustapa on edelliseen tapaan verrattuna

- selkeämpi
- monimutkaisempi
- täysin erilainen, koska
- en näe muutosta

17. Tulorekisteri tuloilmoitukset ovat nykyisin

Valitse max kaksi vaihtoehtoa

- hyvin suunniteltu ja kehitetty prosessi
- helpompia ilmoittaa, kuin ennen tulorekisterilain muutosta
- haastavampaa, koska tarvitaan teknistä osaamista

Saateviesti kyselyn sähköpostissa

Liite 3

Hei,

Ohessa linkki opinnäytetyötäni koskevaa Webropol-kyselyyn.

Aiheena minulla on tulorekisteri, mm. siihen liittyvää prosessi muutosta ja miten se on otettu vastaan.

Vastaukset käsitellään nimettöminä.

Kysely on avoimena ensi viikon tiistaihin saakka (27.3.2019 asti)

Todella Iso Kiitos vastauksestasi,

Yst.terv.

Pirkko-Liisa

Muistutussähköpostin saateviesti:

Hei,

Jatkoin kyselyn aukioloa vielä hetkisen,

Iso Kiitos jos ehtisit vastata tähän,
aikaa menee max 10 min.

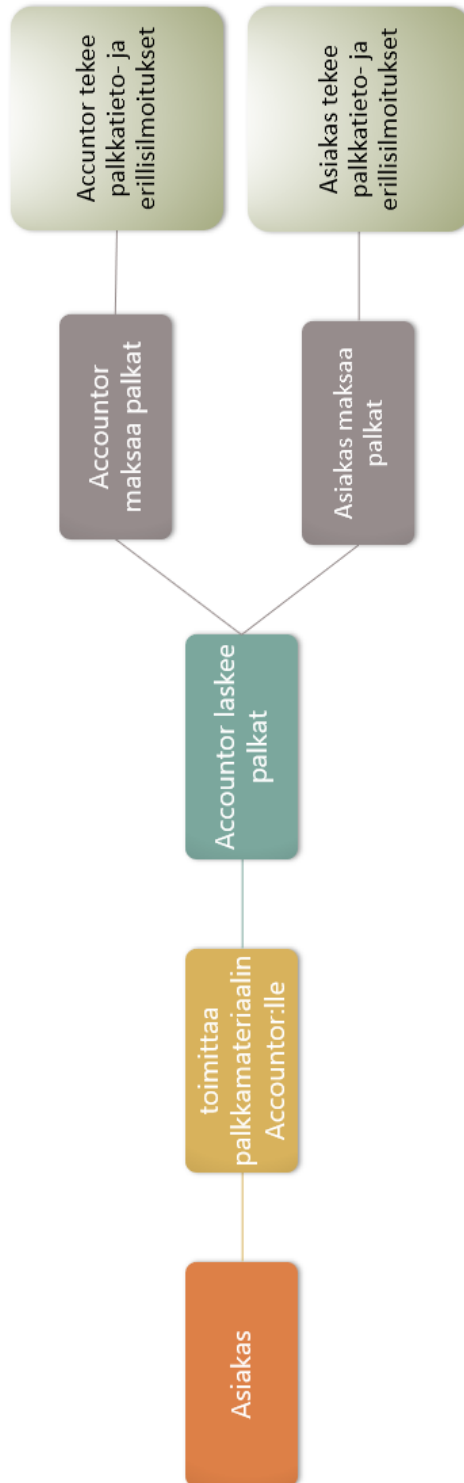
yst.terv.

Pirkko-Liisa

Prosessikuvaus Accountor:n viranomaisilmoituksista ja palkanlaskennasta.

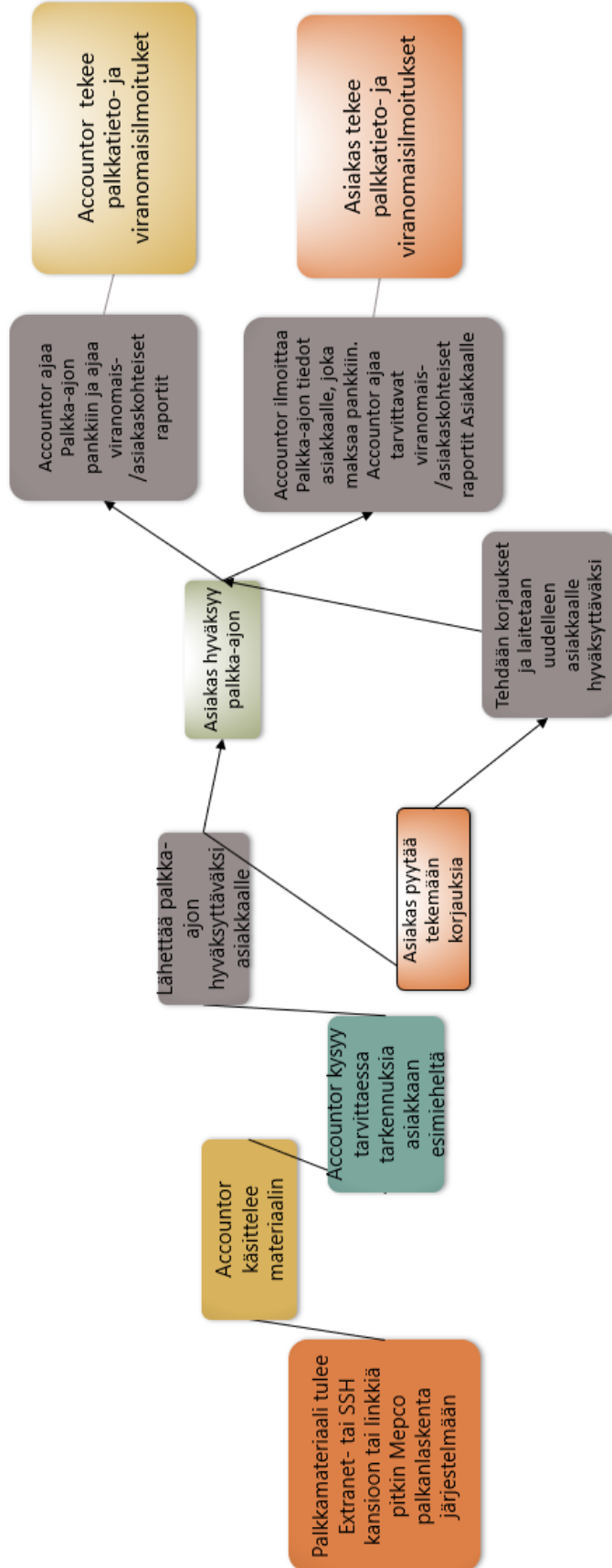
Viranomaisilmoitusten prosessikuva.

Palkkatieto- ja erillisilmoitus prosessi kaavio Accountor palkanlaskentapalveluissa

Palkanlaskennan prosessikuva.

Palkanlaskentaprosessi kaavio Accountor palkanlaskentapalveluissa

P-L Järvinen

2019-03-24

1. Materiaali asiakkaalta (huolenpitomakkeella sovittu toimintamalli)
2. Palkka-ammattilainen tarkistaa, tallentaa palkkamateriaalin
3. Palkkamateriaalista palkka-ajolista on valmis lähettäväksi asiakkaalle hyväksyttäväksi (huolenpitomakkeella sovittu toimintamalli)
4. Asiakas hyväksyy palkkalistan maksuun/ asiakas pyytää tekemään korjauksia (huolenpitomakkeella sovittu toimintamalli)
 - Korjaukset, jotka ovat virheitä, korjataan. Korjaukseen ei oteta enää tässä vaiheessa uutta materiaali.
 - Palkka-ajolista laitetaan uudelleen asiakkaalle virhekorjauksien jälkeen hyväksyttäväksi.
5. Asiakas hyväksyy palkka-ajolistan.
 - Palkka-ammattilainen ajaa palkka-ajon pankkiin
 - Otaa viranomaisraportit
 - Otaa asiakas huolenpitomakkeella sovitut raportit
 - Ajaa palkkatietoilmoituksen tarkistusajot, täsmäyttää ja tarkistaa,
 - ajaa palkkatietoilmoitus ajon ja lähettää ilmoitusajon
 - Ajaa erillisilmoitus raportit ja lähetyksen